

MILLIY TIKLANISH

21 (186)

2012 йил 30 май, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

www.milliytiklanish.uz www.mt.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

"Мустаҳкам оила йили" давлат Дастурида оила институтини янада мустаҳкамлаш, ёш оилаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасида олиб борилаётган барча ишларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш, маънан етувчи авлодни тарбиялашда оиланинг ролини ошириш борасида долзарб вазифалар белгиланди.

Куvasой шаҳридаги 11-болалар мусика ва санъат мактаби капитал реконструкциядан сўнг кўркам қиёфа касб этиб, замонавий шарт-шароитларга эга бўлди. Айни пайтда бу ерда 163 ўқувчи фортепиано, миллий чолғу ижрочилиги, рақс, тасвирий санъат сингари йўналишларда ўз билим ва маҳоратини оширмоқда.

Кўргазмада кулолчилик, каштачилик ҳамда ипак мато безаклари уйғунлигини кўриш мумкин. Нақшларнинг ривожланиш босқичларини томоша қилиб, юртимизнинг барча ҳудудларида нақш бериш санъатининг турли йўналишлари ривожланганлигига гувоҳ бўласиз.

4 ИЖТИМОЙ-СИЁСІЙ ҲАЁТ

5 МАЪНАВИЯТ

8 КЎЗГУ

ХАБАРЛАР

Ижодкорга қанот марказ

Тошкентда Миллий санъат маркази ташкил этилганлигининг 5 йиллиги ҳамда "IJOД" Ўзбекистон рассомлар, санъатшунослар ва халқ усталари уюшмасининг 3 йиллигига бағишланган кўргазмаси очилди.

"Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси ташаббуси билан ташкил этилган кўргазмада 70 дан ортиқ рассомчилик, графика ва gobelen услубида яратилган асарлар намойиши бўлиб ўтди. 29 июнга қадар санъатсевар ёшлар ва барча маданият ихлосмандлари Миллий санъат марказининг қизиқарли фаолияти билан яқиндан танишиш баробарида «IJOД» Ўзбекистон рассомлари, санъатшунослар ва халқ усталари уюшмаси аъзоларининг кўргазмаларида қатнашиши мумкин.

Мумтоз наволар

Успенский номидаги Республика ихтисослашган мусика академик лицейида "Мустаҳкам оила йили"га бағишланган "Мумтоз наволар" номли анъанавий концерт дастури бўлиб ўтди.

Ёш ижодкорларни қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш мақсадида ўтказилаётган "Мумтоз наволар" концертининг бу галги дастурида ўндан ортиқ гуруҳлар ва яккагон ижрочилар қатнашди. Рубобчилар, хонандалар, созандалар, танбурчилар, доирачилар ансамбллари, удчилар триоси ва яккагон жўровоз хонандалар ўз санъатлари билан иштирок этишди. Лицей ўқувчилари томонидан ижро этилган асарлар йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Беғубор болалик

"Тошкент-Ленд" болалар истироҳат боғида 1 июнь — Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунига бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

Тадбирда Тошкент, Сирдарё вилоятлари ва Тошкент шаҳридаги Меҳрибонлик уйлари, болалар шаҳарчалари ва маҳаллалари тарбияланувчилари иштирок этди. "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестиция ва савдо вазирлиги, Тошкент, Сирдарё вилоятлари ва Тошкент шаҳри ҳокимлиги ҳамда "Сен ёлғиз эмассан" болалар жамоатчилиги жамғармаси ҳамкорлигидаги ушбу тадбир "Ҳар бир фарзандга меҳр-этибор" ҳафталиги доирасида ташкил этилди.

ФРАКЦИЯ ҲАЁТИ

Оила қадриятлари

БАРКАМОЛ АВЛОД ТАРБИЯСИДА МУҲИМ ЎРИН ТУТАДИ

Юртимизда мустақилликнинг илк кунларидан маънан етувчи, жисмонан соғлом авлодни вояга етказишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Зеро, ёшлар мамлакат келажаси, жамият таянчидир.

Маълумки, келажакимиз эгаларининг ҳар томонлама баркамол бўлишида оилалар мустаҳкамлиги муҳим аҳамият

касб этади. Шу боис мамлакатимизда оила институтини, аввало, ёш оилаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш,

уларда соғлом турмуш тарзини шакллантириш масалалари давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Бу борада Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси "Ёшлар қаноти" томонидан ёшлар ўртасида тарғибот тадбирлари ташкил этилмоқда.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партия-

сининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва партия "Ёшлар қаноти" ҳамкорлигида "Мустаҳкам оила йили"га бағишлаб, "Миллий ва маънавий қадриятлар — мустаҳкам оила асоси" мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда ЎзМТДП Марказий Кенгаши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, ҳудудий партия ташкилотлари "Ёшлар қаноти" етакчилари, Республика "Оила" илмий-амалий маркази ходимлари, партия фаоллари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

2-бет

Ўзбекистон ҳудудларининг Тожикистондаги "Талко" давлат унитар корхонаси томонидан трансчегаравий зарарланиши оқибатларининг таҳлили

Ўзбекистон ва хорижий мамлакатлар босма нашрлари, қатор интернет-сайтлар саҳифаларида сўнги йилларда минтақадаги йирик саноат корхоналарининг ҳудудларга трансчегаравий зарар етказётгани ҳақидаги масалалар кенг муҳокама этилмоқда.

Бу борада "Тожикистон алюминий компанияси" давлат унитар корхонаси ("Талко" ДУК) чиқараётган ташланмалар Сурхондарё вилоятининг шимолий ҳудудларини трансчегаравий ифлослантираётгани хусусидаги масалага алоҳида эътибор қаратилмоқда.

1975 йилда экологик стандартларга риоя этилмасдан, закон талабларига жавоб бермайдиган технологиялар асосида қурилган мазкур корхона атроф-муҳитни захарли бирикмалар билан зарарлантирадиган манбага айланди.

"Тожикистон алюминий заводи" давлат унитар корхонаси Душанбе шаҳри ғарбидан олтинмиш

километр узокликда, Турсунзода шаҳри яқинида жойлашган. Мавжуд маълумотларга кўра, у йилга 350-400 минг тонна алюминий ишлаб чиқариш қуввати эга. Корхона Ўзбекистон Республикаси чегарасидан аттиги 18 километр масофада жойлашгани боис мамлакатимизнинг Сурхондарё вилоятидаги Сарийосиё, Узун, Денов, Олтинсой ва Жаркўргон туманларининг 1,1 миллион нафардан ортиқ аҳолиси унинг зарарли таъсири остида қолмоқда.

"Талко"нинг саноат чиқиндилари Сурхондарё вилояти атроф-муҳити ва кишлоқ ҳўхалигига

салбий таъсир кўрсатмоқда. Биринчи навбатда, атмосфера ҳавоси ифлосланмоқда. "Талко" ДУК атмосферага ҳар йили ўртача 22-23 минг тонна захарли моддалар чиқармоқда. Уларнинг асосий таркибини олтингургут ангидриди, азот оксидлари, фторли водород ва бошқа захарли моддалар ташкил қилади.

Улар орасида фторли водород ўта хавфли бўлиб, бу модданинг атмосферага чиқарилиши йилга қарийб 122 тоннани ташкил этади.

Шамол йўналишлари таҳлили шуни кўрсатадики, улар асосан шимолий ҳамда шимолий-шарқий йўналиш бўйича эсади ва бунинг натижасида завод атмосферага чиқараётган захарли моддаларнинг асосий миқдори 18-19 соат ичида ҳаво оқими орқали Сурхондарё вилоятининг Сарийосиё, Узун, Денов, Жаркўргон ва бошқа ту-

манларига тарқалиб, бу ердаги ҳудудларни захарламоқда.

Масалан, 2006-2011 йилларда Сарийосиё тумани ҳудуди атмосфера ҳавосида фторли водород таркиби рухсат этилган ўртача йиллик концентрация миқдоридан 1,8-2 баробар ошганини кўрсатмоқда. Айниқса, ёзда фторли водороднинг юқори даражада қуюқлашиши кузатилмоқда ва бу кўрсаткич рухсат этилган концентрация миқдоридан 3,4 баробар кўпдир.

Атмосфера ҳавосида фторли водород миқдори кўпайиб бораётгани оқибатида tupрок, сув ресурслари зарарланмоқда, кишлоқ ҳўхалик экинлари ҳосилдорлиги, чорвачилик маҳсулдорлиги пасайиб кетмоқда, шуниингдек, аҳоли саломатлиги ва генотипига салбий таъсир этмоқда.

7-бет

ЎЗМТДП — ДАСТУРИ АМАЛДА

Бойсунда ёш ижодкорлар байрами

ЎЗМТДП ТУМАН КЕНГАШИ ТАШАББУСИ БИЛАН АМАЛГА ОШИРИЛДИ

Бойсун азалдан ижодкорлар, бахшию хунармандлар юрти саналган. Мўъжазгина ана шу масканинг учта — "Бойсун", "Шалола", "Қуралай" фольклор дасталари халқ ансамбли деган юксак даражага эришгани, шуниингдек, қўллаб-қувватлаш ва ёзувчилар етишиб чиққани Бойсун маданият-адабий муҳитининг залворини кўрсатиб турибди. Бугун ана шу салафларига ҳавас қилиб, уларга эргашаётган, катта адабий-маданий муҳитга киришни орзу қилиб келаётган ёш ижодкорлар сафи ҳар доимгидан-да кенгайиб бораётир.

ЎЗМТДП Бойсун туман Кенгаши ташаббуси билан ҳудуддаги "Илҳом-БТ" хусусий фирмаси ҳомийлигида ижодкор ёшларни аниқлаш, уларнинг ижодига бўлган қизиқишларини қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш мақсадида уч йилдан буён "Илҳом-БТ" энг яхши ёш ижодкори" анъанавий кўрик-танлови ўтказиб келинади.

3-бет

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

● **ФРАКЦИЯ ХАЁТИ**

Оила қадриятлари

БАРКАМОЛ АВЛОД ТАРБИЯСИДА МУҲИМ ЎРИН ТУТАДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Тадбирни очган ЎзМТДП фракцияси раҳбари У.Муҳаммадиев мамлакатимизда жамиятнинг муҳим бўлини бўлган оила институти ривожлантириш ва такомиллаштириш бўйича қабул қилинаётган қонунлар, "Мустаҳкам оила йили" давлат Дастури ижросини таъминлаш жараёнида ЎзМТДП фракцияси аъзоларининг ташаббусларига кенг тўхтади.

Тадбирда иштирокчилар эътиборига "Ўзбекистонда ёшларга оид давлат сиёсатининг ўзига хос жиҳатлари: қонунчилик, миллий тажриба ва истиқбол", "Ўзбекистонда соғлом оилани шакллантириш орқали авлодлар баркамоллигини таъминлашнинг устувор вазифалари" ҳамда "Ёшлар маънавиятининг юксалишида ННТларнинг ўрни" каби бир қанча долзарб масалалар юзасидан маърузалар тақдим этилди.

Эътироф этилганидек, ёшлар оилада камол топади. Оила — жамиятнинг ажралмас, энг муҳим бўлини. Тарбия, инсонийлик, юксак маънавият, меҳроқибат, каби эзгу фазилатлар оилада шаклланади. Шу боис, ҳар бир хонадондаги маънавий иқлим ўзаро ҳурмат, ахлоқ-одоб ва инсоний муносабатлар асо-

● **ЎҚУВ-СЕМИНАР**

Партия фаолиятини такомиллаштириш

ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўқув-семинарни ЎзМТДП МК Ижроия Кўмитаси раиси ўринбосари, фракция раҳбари Улугбек Муҳаммадиев кириш сўзи билан очиб, жумладан, шундай деди:

— Бугун юртимизда кечаётган демократик ўзгаришлар ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш борасида амалга оширилаётган кенг қўламли изчил ислохотларда сиёсий партияларнинг ўрни ва роли тобора ортиб бормоқда. Бу эса маҳаллий кенгашлардаги депутатлик гуруҳлари зиммасига катта масъулият юклайди. Хусусан, электротат манфаатларини ҳимоя қилиш, партия дастурий мақсадларини аҳоли орасида кенг тарғиб қилиш ва айниқса, аҳолининг сиёсий-хукукий саводхонлигини ошириш депутатлар олдида турган муҳим вазифалар саналади. Мазкур масалаларни амалга оширишда халқ депутатлари вилоят, туман, шаҳар Кенгашлари депутатлик гуруҳлари сессияларида ўз лойиҳалари ва ташаббуслари билан фаол иштирок этишлари лозим бўлади.

Дарҳақиқат, парламент палаталарининг кўшма мажлисида тақдим этилган "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси"да таъкидланганидек: "Айни вақтда шуни унутмаслигимиз керакки, мазкур ислохотларнинг муваффақияти, авваламбор, мамлакатимизни янада демократлаштириш ва либераллаштириш йўлидаги саъй-

сига қурилиши даркор. Бу борада ота-боболаримизнинг оила маънавиятига оид сабоқларини ўрганиш айни муддаодир.

— Жорий "Мустаҳкам оила йили" да оилалар, айниқса, оила кўргонининг ҳам чиройи, ҳам ҷароғбони бўлган аёлларимизга бўлган эътибор янада кучайди, - деди ЎзМТДП фракцияси аъзоси А.Саидов. — Ўрни келганда шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, мамлакатимизда оила ва ёшлар манфаатлари Республикамиз Конституцияси, Оила, Фуқаролик, Ўй-жой кодекслари каби қатор қонун ҳужжатлари билан ҳимояланган. Шунингдек, Ўзбекистон ёшларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга қаратилган 30 дан ортиқ халқаро ҳуқуқий ҳужжатларнинг иштирокчисидир.

Давра суҳбатида Республика "Оила" илмий-амалий маркази директори в.б. Ҳ.Мамадиёева сўзга чиқиб, марказ томонидан аҳоли соғлиги ва генофондини ҳимоя қилиш, хусусан, юртимиз, миллатимиз эртаси билан дахлдор бўлган ва соғлом авлодни тарбиялашда ўта муҳим ўрин тутадиган масалалар юзасидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида маълумот берди.

Анжуманда "Мустаҳкам оила йили" давлат Дастурида белгиланган чора-тадбирларни ҳаётга

татбиқ этишда партия томонидан амалга оширилаётган ишлар, айниқса, оилага оид қонунчиликни янада такомиллаштириш, оилавий қадриятларни кенг тарғиб этиш каби масалалар ҳам атрофлича муҳокама қилинди.

Анжуманда сўзга чиққан партия Марказий Кенгаши Ижроия Кўмитаси раиси А.Турсунов давлат Дастурида белгиланган вазифаларни амалга оширишда ЎзМТДП ташкилотлари фаолиятини янада кучайтириш, оила энг улугвор қадрият эканлигини ҳаётий мисоллар, таъсирчан ва кенг қамровли маърузалар орқали тарғиб қилишни янги поғонага кўтариш зарурлиги ҳусусида тўхтади.

Давра суҳбати сўнггида ЎзМТДП фракцияси аъзолари ва мутахассислар ёшлар саволларига жавоб бердилар.

Дилбар МУҚУМОВА,
ЎзМТДП Самарқанд вилоят
Кенгаши "Ёшлар қаноти"
етақчиси:

— Халқимиз ўз оиласини ҳар томонлама муҳофазалашни муқаддас вазифадан бири, деб билади. Бу туйғу асрлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келмоқда. Миллий урф-одат, қадрият ва анъаналаримиз биринчи навбатда оилада шаклланади.

Давра суҳбатиде, асосан, оила мустаҳкамлигини таъминлашда миллий-маънавий қадриятларимизнинг аҳамияти ҳақида сўз борди. Айниқса, миллий қадриятларни асраб-авайлаш, ёш авлодни миллий ғояга содиқ, замонавий билимлар эгаси қилиб тарбиялаш борасидаги ишлар-

ни янада жонлантириш лозимлиги бот-бот такрорланди. Ўйлаيمанки, давра суҳбатиде иштирок этган партияимизнинг "Ёшлар қаноти" вакиллари ўз ҳудудларига борғач, тарғибот ишларини бу ерда эшитган маърузалардаги фикр, мулоҳаза ва тақлифлар асосида янада кучайтириладилар.

Дилшода ВОХИДОВА,
ЎзМТДП Навоий вилоят
Кенгаши "Ёшлар қаноти"
етақчиси:

— Шахсан мен ушбу давра суҳбати давомида қилинган "Ўзбекистонда ёшларга оид давлат сиёсатининг ўзига хос жиҳатлари: қонунчилик, миллий тажриба ва истиқбол" деб номланган маърузадан фаолиятимиз учун жуда муҳим бўлган қўлаб тавсияларни олдим.

Модомики бугун ахборот асрида яшаётган эканмиз, маънавий ва миллий қадриятларимизга эътибор қаратишимиз гоят муҳим аҳамият касб этади. Зеро, биз ёшлар қадриятларни чуқур ўрганиб, амалда қўласак инсоний баркамолликка эришиб, юксак маънавиятли оиланинг пойдеворини яратишга муносиб ҳисса қўйган бўлаемиз.

Камолиддин ҲОТАМОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

расида ҳам бир қанча маърузалар тингланди.

Усмон ЖЎРАЕВ,
ЎзМТДПдан сайланган
Халқ депутатлари Бўқа
туман Кенгаши депутати:

— Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли демократик ислохотлар боис фуқаролик жамиятининг барча институтлари сингари сиёсий партияларнинг давлат ва жамият ҳаётидаги ўрни, қарорлар қабул қилишдаги роли янги поғонага кўтарилди. Айниқса, партия томонидан ташкил этилаётган бу каби ўқув-семинарлар биз депутатларни мушоҳадага қорлаб, билимларимизни бойитиб, ишимизга масъулият билан ёндашишга ундайди. Жумладан, "Депутатлик гуруҳлари фаолиятини такомиллаштиришнинг долзарб вазифалари" мавзусидаги маърузада билдирилган фикрлар, илгари сурилган тақлифлар иш фаолиятимизда партиянинг дастурий мақсадларини тарғиб қилишда, фуқароларнинг сиёсий-хукукий маданиятини оширишда янгича усулларни жорий қилишда қўл келиши, шубҳасиз.

Абдулла ЭШОНҚУЛОВ,
ЎзМТДП Пскент туман
Кенгаши раиси:

— Семинар давомида партия аъзоларининг сиёсий-хукукий маданиятини юксалтириш, электротат манфаатларини ҳимоя қилиш, бошланғич партия ташкилотлари иши самарадорлигини ошириш, маҳаллий Кенгаш депутатлари ва ҳудудий партия ташкилотлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш масалалари юзасидан жуда кўп маълумотларга эга бўлдим. Мазкур маърузалар ўқув-семинарда иштирок этаётган раҳбар кадрлар ва партия фаолларининг бу борадаги назарий ва амалий билим ҳамда қўникмаларини шакллантиришга хизмат қилади.

Баҳодир ХОЛМАТОВ,
ЎзМТДП Тошкент вилояти
Кенгаши Ижроия Кўмитаси
девозни ходими,
Шоҳида ДАМАНОВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

● **КЎРИК-ТАНЛОВ**

Интеллектуал салоҳиятли ёшлар

ЭРТАНГИ КУНИМИЗ ТАЯНЧЛАРИ

ловнинг мазмун-моҳияти ҳақида тўхталди.

— Эртаминг эгаларининг сиёсий етакчилиги ва ташаббускорлик салоҳиятларини рўёбга чиқариш, сиёсий-хукукий саводхонлигини ошириш, билим ва қўникмаларини мустаҳкамлаш, ижтимоий-сиёсий жараёнларда ёшлар иштирокини таъминлаш, жамиятда муносиб ўрин эгаллашларига қўмаклашиш партияимизнинг асосий вазифалари сирасига қиради, - деди нотиқ, — Мазкур танлов ёшларда миллий қадрият, анъана ва урф-одатларимизга ҳурмат туйғусини шакллантириш, уларни ўтмишимиз ва бой маънавий меросимиздан хабардор қилиш, ҳукукий ва замонавий билимлар эгаси қилиб тарбиялашда муҳим ўрин тутди.

Тадбирда сўзга чиққанлар юртимизда ёшларимизнинг интеллектуал салоҳиятини юзага чиқариш, ҳар томонлама қўлаб-қувватлаш борасида ЎзМТДП томонидан амалга оширилаётган ишлар, хусусан, танловнинг ёшларимизни она Ватани ва халқига бўлган муҳаббатини янада мустаҳкамлашига эътибор қаратдилар.

Танловда ЎзМТДП Наманган вилоят Кенгашининг "Ёш Сенаторлар", Фарғона вилоят Кенгашининг "Ал-Фарғоний"

жамоалари "Ташриф қарточкаси", "Қуч — билим ва тафаккурда", "Ёшлар — мустаҳкам оила ва бахтли келажақ иштирокчиси" деб номланган ўрта шарт бўйича ўзаро беллашдилар. Жамоаларнинг, айниқса, учинчи шарт — "Мустаҳкам оила йили"га бағишлаб тайёрлаган сахна кўринишлари долзарблиги, таъсирчанлиги, моҳирона ижроси билан иштирокчиларда катта қизиқиш уйғотди. Кўрик-танловда Наманган вилоят Кенгашининг "Ёш Сенаторлар" жамоаси ғолиб деб топилиб, республика босқичига йўлланма олди.

— Жамоанинг бир оила бўлиб шакллангани галаба қозонишимизнинг муҳим омили бўлди, - дейди Наманган вилоят Кенгашининг "Ёш сенаторлар" жамоаси сардори Нозима Рўзимова. — Қолаверса, танлов воситасида олган билим ва қўникмаларимизни яна бир бор жиддий синовдан ўтказдик. Мусобақанинг республика босқичида ҳам муваффақиятли иштирок этиб, ёруғ юз билан қайтишни ният қилиб турибмиз.

Исломбек
КУТФИТДИНОВ,
ЎзМТДП Наманган
вилоят Кенгаши Ижроия
кўмитаси девони етакчи
мутахассиси

● **ПАРТИЯЛАРАРО МУНОЗАРА**

Мамлакатимизнинг барча гўшаларида бўлгани каби Каттақўрғон туманида ҳам маданият-маърифат, санъат ва маориф ишлари билан бир қаторда кичик бизнес ва саноат ишлаб чиқариш қуввати ҳам тобора ўсиб бормоқда. Туманда иккита шаҳарча ва 11 та қишлоқ фуқаролар йиғини таркибидеги 69 та маҳаллада 232 минг 355 нафар аҳоли истиқомат қилади. Айни пайтда Пайшанба қўрғони гўзал шаҳарчага айлантирилмоқда. Бу ишларга туман зиёлилари, ишбилармонлар, ташкилот ва муассасалар жамоалари бир ёқадан бош чиқариб баҳамжиҳат ҳисса қўшишмоқда. Хуллас, туман равнақи, унинг юксалишига масъулият барчанинг қалбидан чуқур жой эгаллаган.

Депутат фаоллиги

ДАСТУРИЙ МАҚСАДЛАР ИЖРОСИДАГИ ИШТИРОКИ БИЛАН БЕЛГИЛАНАДИ

Худудда амалга оширилаётган ана шундай кенг қамровли ислохотларда сиёсий, маънавий, ғоявий жиҳатдан таянч бўладиган сиёсий партиялар ва депутатлар фаоллиги муҳим аҳамиятга эга. Ана шундай ўй-фикрлар билан туман ҳокимлигида бўлиб, ташкирий-назорат гуруҳи мутахассиси Изатулло Абдурасулов билан суҳбатлашдик.

Халқ депутатлари Каттақўрғон туман кенгашига ЎзХДПдан 11 нафар депутат сайланган. Ўтган даврда халқ депутатлари туман кенгашининг 11 маротаба сессияси ўтказилган.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, ЎзХДП сайловолди дастурида аҳолининг янада фаровон яшаши учун меҳнат қилишга интилишини ҳар томонлама қўлаб-қувватлаш, аҳоли бандлиги борасидаги давлат ва ҳудудий дастурлар ижросининг самарадорлигини иш ўринларининг кўпайиши ва иқтисодиётда банд бўлганлар сонининг ўсиши кўрсаткичлари асосида баҳолашга ўтиш, хотин-қизларни иш билан таъминлаш, шу жумладан, қасаначилик шаклидаги меҳнатни ташкил этишнинг қонун билан белгиланган қарорларини янада ривожлантиришга қўмаклашиш ҳақида гап боради. Ҳўш, ушбу ваъдалар, мазкур масалалар ижросини таъминлаш юзасидан ЎзХДПнинг Каттақўрғон туман Кенгаши депутатлик гуруҳи томонидан қандай ишлар амалга оширилмоқда? Партия электротати манфаатларини таъминлаш борасида партия депутатлик гуруҳлари туман Кенгаши сессияларида қандай ташаббуслар билан чиқишмоқда? Ушбу саволларга жавоб топиш

мақсадида, аввало, туман кенгашининг бўлиб ўтган сессиялар кун тартиби билан танишдик. Маълумотларга кўра, бўлиб ўтган ўн битта сессиянинг кун тартибида депутатлик гуруҳи томонидан партия дастурий мақсад ва вазифаларидан келиб чиқиб ёхуд электротат манфаатларига қаратилган ташаббуслар илгари сурилмаган.

Холбуки, туманда партия электротати ва сайловчиларни ўйлантираётган масалалар йўқ эмас. Хусусан "Маҳалла" хайрия жамоат фонди туман бўлими масъул этган маълумотларда туманда айни пайтда ишсизлар сони 4 минг 923 нафарни ташкил этади. Чет давлатларга вақтинча иш-

камасида ЎзХДП депутатлари жўяли бир тақлиф ёки ташаббус билан чиқишмаган. Туман Бандликка қўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази бош мутахассиси Жасур Насруллаев тақдим этган ёзма маълумотга мувофиқ янги иш ўринлари яратиш тўғрисидаги давлат Дастури ижроси бўйича амалга оширилаётган ишлар, камчилик ва муаммолар халқ депутатлари туман Кенгаши сессиясида муҳокама қилиниб, аҳоли бандлигини таъминлашга қаратилган барча мақсадли дастурларни тўлақолини бажариш юзасидан соҳага масъуллар, кичик ишчи гуруҳлар раҳбарларига тегишли вазифалар таъинлангани

Туман кенгашининг олтинчи сессиясида янги иш ўринлари яратиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури ижроси бўйича амалга оширилаётган ва режалаштирилган устувор вазифалар муҳокама этилган. Лекин ушбу масала муҳокамасида ЎзХДП депутатлари жўяли бир тақлиф ёки ташаббус билан чиқишмаган.

лаш учун кетганлар сони 2 минг 641 нафар бўлиб, шунинг 2 минг 514 нафари эркак, 82 нафари аёл, 45 нафари вояга етмаган ёшлардан иборат.

Ажабланарлики, туман кенгашининг олтинчи сессиясида айнан шу масала, яъни янги иш ўринлари яратиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури ижроси бўйича амалга оширилаётган ва режалаштирилган устувор вазифалар муҳокама этилган. Лекин ушбу масала муҳо-

қайд этилган. Бирок, таҳлиллар шуни кўрсатдики, худудда мазкур партия депутатлик гуруҳи томонидан бу борада бирон бир амалий ҳаракат қилингани сезилмади.

Мухтасар айтганда, сайловчилар ишончи қуруқ ваъдалар билан эмас, балки амалий ҳаракатлар билан оқланиши бугун барчага кундек равшан.

Ориф ХОЛИКУЛОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

● ЎЗМТДП ДАСТУРИ — АМАЛДА

Бойсунда ёш ижодкорлар байрами

ЎЗМТДП ТУМАН КЕНГАШИ ТАШАББУСИ БИЛАН АМАЛГА ОШИРИЛДИ

(Давоми.
Боши 1-бетда)

Яқинда мазкур танловнинг якуний босқичи ўтказилди. Назм, наср ва публицистика, санъат, дизайнерлик, тасвирий санъат ҳамда миллий хунармандчилик каби ижодий йўналишларни қамраб олган танловнинг саралаш босқичи беш ой давом этди. Хусусан, дастлаб таълим муассасалари, корхона ва ташкилотларда ўтказилиб, биринчи босқичдан ўтган голибларнинг ижодий намуналари кейинги босқичга тақдим қилинди. Унинг иккинчи босқичида ЎзМТДП туман Кенгаши ҳамда бош ҳомийлар томонидан белгиланган нуфузли ҳайъат аъзолари ҳар бир йўналиш бўйича тақдим қилинган ишларни алоҳида-алоҳида ўрганиб чиқди, сараланган ижодий ишлар якуний босқичга тақдим этилди.

Айтиш жоизки, бу йилги танлов иштирокчилари 2010 йилга нисбатан уч баробар кўпайди. Шунинг ўзбек ёш ижодкорларнинг мазкур танловга, қолaversа, ижодга нисбатан муносабатларини кўрсатиб турибди.

Кўрик-танловнинг яна бир эсда қоларли жиҳати Бойсун мусиқа мактабининг яқинда қурилиб фойдаланишга топширилган янги биносида ўтказилгани бўлди. Бу ерда ёшлар учун яратилган шарт-шароит, имкониятлар, очиги, ҳар қанча ҳавас қилса арзийди.

Тадбир ёш мусаввирлар, хунармандлар ҳамда дизайнерлар ижод намуналарининг намойиши билан бошланди. Маълумки, Бойсуннинг ҳар бир маҳалла, ҳар бир қишлоғида ўзига хос удумлار, урф-одатлар ва хунармандчилик йўналишлари мавжуд. Масалан, Авлод, Саросиё сўзаначилик мактаби намуналари Пулҳокин, Работ қишлоқлари сўзаначилари ишларида тақдорланмайдди. Даштиғознинг тақир гиламларини Сайробнинг гиламларидан даров фарқлай олмасиз. Ўзтиборлиси шундаки, ёш ижодкорлар намойиш этган ижодий ишларда ҳам ана шу ўзига хос хилма-хиллик, бетакрор-

лик алоҳида кўзга ташланиб турди. Танлов ҳатто олис қишлоқларимизда ҳам халқимизнинг ўзига хос бой миллий анъаналари, халқ хунармандчилиги санъати яхши сақланиб қолиши қаторида, бу соҳага ёшларимизнинг қизиқиши, интилишлари юксаклиги, фақат ана шу қизиқиш, интилишни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, қадрлаш, унга етарли баҳо бериш лозим эканлигини яна бир қарра намён этди.

Бир вақтининг ўзида мусиқа мактабининг ҳашаматли концерт залида танловнинг шеърят, наср-публицистика ҳамда санъат йўналишлари бўйича ёш ижодкорлар беллашуви ўтказилди. Мазкур йўналишлар бўйича икки тилда (туман мактабларида ўзбек ва тожик тилларида таълим берилади) ижодий ишлар тақдим қилингани боис ҳайъат аъзолари ўзларига топширилган вазифани икки қарра масъулият билан амалга оширишларига тўғри келди.

Ижодкор ёшлар ҳамда “Қуралай” болалар фольклор-этнографик намунали халқ ансамбли иштирокидаги тала концерт иштирокчиларга унутилмас дамларни тақдим этди.

Танловнинг якуний натижаларига кўра, 30-умумтаълим мактаби ўқувчиси Ҳўлкар Омонова назм йўналиши бўйича, Зарина Сувонова наср — публицистикада, Агросаноат касб-хўнар коллежи 3-босқич талабаси Шабаам Орипова дизайн борасида, Бойсун мусиқа ва санъат мактаби ўқувчиси Нодир Ваҳобов санъат, 1-умумтаълим мактаби ўқувчиси Ҳилола Хайруллаева хунармандчилик, маиший хизмат кўрсатиш касб-хўнар коллежи талабаси Муқаддас Холбоева тасвирий санъат йўналишларида голиб деб топилди. Голиблар ЎзМТДП туман Кенгаши ҳамда бош ҳомий “Илхом-БТ” хусусий фирмаси томонидан таъсис этилган I, II, III даражали диплом ва эсдалик совғалар билан тақдирландилар.

Хўлкар ОМОНОВА,
танлов голиби:
— Мазкур танловда иккинчи бор

иштирок этишим. Танловдан ўзим учун кўп нарсa қашф қилдим, десам янглишмаган бўламан. Хусусан, у ўзимга бўлган ишончимни янада мустаҳкамлади, ижодга бўлган қизиқишимни оширди. Биз ижодкор ёшларни ўйлаб мана шундай тадбирни ташкил этган ЎзМТДП Бойсун туман Кенгаши ҳамда ҳомийларга ўз миннатдорчилигимни билдираман.

Ёқуб НОРСАИДОВ,
шоир, танлов ҳайъати аъзоси:
— Марҳум устоз Салим Умаров чин маънодаги фидойий инсон, асл мураббий эдилар. У кишининг шоғирдлари орасида таниқли олимлар, ижодкорлар қўллаб топилди. Бугунги ёш ижодкорлар аксариятининг ота-оналари ҳам айнан устоз Салим Умаров сабоқларини олган. Ёш авлод танлов баҳонасида устоз хотирасини ёдга олишди.

З.УМАРОВ,
“Илхом-БТ” хусусий фирмаси раҳбари:
— Ўтган ҳар уччала танлов голибларининг ижод намуналаридан қиритилган “Бойсунлик ёш ижодкорлар” номли китобини нашр қилиш бўйича ЎзМТДП туман Кенгаши билан ҳамкорликда режа тузаямиз. Яқин кунларда танловимиз голибларининг махсус тўплами тақдимотини партия электорати, таниқли ижодкорлар даврасида ўтказишни ният қилганмиз.

Бойсундек мўъжаз масканда ёшларнинг ижодга, таълимига, билим олишга бўлган интилиши, айтиш жоизки, мамлакатимизда таълим-тарбияга қаратилаётган юксак эътиборнинг ижобий натижасидир. Ёшларимиз тафаккурда рўй бераётган бу каби юксалиш, ўзгаришларни юртимизнинг ҳар бир шаҳару-қишлоқлари ёшлари мисолида ҳам кузатиш мумкин.

Даврон ОРИПОВ,
ЎзМТДП Бойсун туман Кенгаши Ижроия Кўмитаси раиси,
Алишер РАҲМОНОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

халқ депутатлари Зафаробод туман кенгашидаги 20 нафар депутатнинг 5 нафарини, Арнасой туман Кенгашидаги 22 нафар депутатнинг 6 нафарини ЎзМТДПдан сайланган вакиллар ташкил этади. Ўтган йил давомида халқ депутатлари Зафаробод туман Кенгашининг 7 марта, Арнасойда 3 марта сессияси бўлиб ўтган. Аммо мазкур сессияларнинг ҳеч бирида партия депутатлик гуруҳлари томонидан дастурий вазифалар ижроси юзасидан ташаббус илгари сурилмаган. Яъни ушбу ҳудудларда депутатлик назоратини ўрнатиш, сўровлар билан мурожаат қилиш ишларида жиддий камчиликлар мавжуд. Тўғри, депутатларда ташаббус

нан шунга қараб партия ишига баҳо беради, гояларини қўллаб-қувватлайди.

Камчиликларимизни ўз вақтида, аниқ ва ҳолис кўра олишимиз керакли хулосалар қилиш, тегишли чора-тадбирлар ишлаб чиқишга имкон яратади. Сайловчи олдидаги мажбуриятларимизни фақат амалий ишларимиз орқали адо этишимиз мумкин. Шундагина биз миллий қадриятларни тиклаш, уларни асраб-авайлаш тарафдорлари бўлган электорат манфаатларини ҳимоя қилиш, тарихий обидаларни сақлаш ва келгуси авлодларга бус-бутун етказиш, аъаналар яшовчанлигини таъминлашдек асл мақсад-муддаоларимизга, улар-

Ўтган йил давомида халқ депутатлари Зафаробод туман Кенгашининг 7 марта, Арнасойда 3 марта сессияси бўлиб ўтган. Аммо мазкур сессияларнинг ҳеч бирида партия депутатлик гуруҳлари томонидан дастурий вазифалар ижроси юзасидан ташаббус илгари сурилмаган. Яъни ушбу ҳудудларда депутатлик назоратини ўрнатиш, сўровлар билан мурожаат қилиш ишларида жиддий камчиликлар мавжуд.

йўқ эмас. Аммо ҳар бир ишда партиявий позиция ва мансублик, дастурий вазифалар ижроси устуворлиги сезилиб туриши лозим. Сайловчи эса ай-

нинг жамият ҳаётидан мустаҳкам ўрин олишига эришамиз.

Дилноза ҲАЙИТОВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

● 168 СОАТ: ЎЗМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

Миллий қадрият ва анъаналар

КЕЛАЖАК ПОЙДЕВОРИНИ МУСТАҲКАМЛАШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ

ЎЗМТДП Бўқа туман Кенгаши ва “Гулистон” маҳалла фуқаролар йиғини ҳамкорлигида “Миллий тикланиш— фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёнининг ажралмас қисми” мавзусида давра суҳбати ташкил этилди. Унда ЎзМТДПдан сайланган халқ депутатлари туман Кенгаши депутатлари, партия туман Кенгаши Ижроия Кўмитаси девони ходимлари ва “Нуроний” жамғармаси туман бўлими ҳамда “Гулистон” МФЙ фаоллари иштирок этди.

Тадбирда мамлакатимизда фуқаролик жамиятини шакллантириш жараёнида сиёсий партияларнинг давлат ва жамият ҳаётидаги ўрни ортиб бораётганлиги, ўз навбатида, улар фаолиятида кескин жонланиш ва ривожланиш кўзга ташланаётганлиги, партиялар ўз дастурий мақсадлари билан аҳоли орасига кириб бориб, халқ ишончини қозонишга интилаётганлиги хусусида сўз борди.

— Истиқлол йилларида юртимизда ёшларни ёт гоё ва иллатлардан асраш, улар онгига мафкуравий иммунитетни мустаҳкамлаш, фарзандларимизни урф-одат ва анъаналаримизга ҳурмат руҳида тарбиялаш борасида кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда, - деди халқ депутатлари Бўқа туман Кенгаши депутати Р.Тўйчиев. — Маълумки, ЎзМТДП Дастури ва сайловолди Платформасида ёшларнинг маънавий-ахлоқий пок, ватанпарвар, халқига садоқатли фарзанд бўлиб вояга етказишга кўмаклашиш борасида қатор вазифалар белгиланган. Мазкур тадбир бу борадаги вазифалар ижросига хизмат қилиши шубҳасиз.

Давра суҳбатида ёшлар ва аёлларнинг мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтимоий-иқтисодий ва сиёсий ислохотларга нисбатан фаол фуқаролик нуқтаи назарини мустаҳкамлаш орқали партия сафини сиёсий фаол, ташаббускор ҳамда янгича фикрлайдиган аъзолар билан қамолгайтириш каби масалалар муҳокама қилинди.

ХОРАЗМ

Халқимизда оила қадимдан муқаддас маскан саналган. Зеро, барча анъана ва қадриятлар оилада шаклланади. Жорий йилнинг “Мустаҳкам оила йили” деб эълон қилинган муносабати билан партиянинг барча даражадаги ташкилотларида оилалар мустаҳкамлигини таъминлашга қаратилган тадбирлар уюшқоқлик билан ташкил қилинмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири Хоразм Маъмун академиясида ЎзМТДП Хива туман Кенгаши ва туман хотин-қизлар кўмитаси билан ҳамкорликда “Ёш оилаларнинг мустаҳкамлигини таъминлашда никоҳ шартномаларининг аҳамияти” мавзусида ўтказилди.

Тадбирда сўзга чиққанлар никоҳ шартномаси тузишининг аҳамияти, мамлакатимизда ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш, уларга ғамхўрлик қилиш, ижтимоий-хуқуқий ҳимоясини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида алоҳида тўхталиб ўтдилар.

— ЎзМТДП сайловолди Платформасида белгиланганидек, партия шахсининг шаклланишида оиланинг ўрни бекиёс эканлигидан келиб чиқиб; оила “институт”и ва унинг қадриятларини мустаҳкамлаш борасида аниқ мақсадларга қаратилган ишларни олиб боради, - деди ЎзМТДП Хоразм вилоят Кенгаши Ижроия Кўмитаси девони мухтассиси Н.Нурлаева. — Таъкидлаш жоизки, оилаларнинг мустаҳкам бўлишида никоҳ шартномалари ва тиббий кўрикнинг аҳамияти жуда катта. Ҳар бир шахс ўзидан соғлом зурриёб қолдиришни истайди. Аммо, турмуш қуриш остонасида турган айрим ёшлар тиббий кўрикдан ўтишни хошлашмайди. Тадбир доирасида айнаи шу масалаларни бартараф этиш юзасидан ўзаро фикр алмашдик.

Тадбирда партиянинг Хива туман Кенгаши аъзолари, халқ депутатлари туман кенгаши депутатлари, туман ФХДё бўлими вакиллари, фаол хотин-қизлар ва ёш оилалар иштирок этди.

БУХОРО

Таъкидлаш жоизки, бугун юртимиз ёшлари Ватанимиз қадим тарихи ва аждодларимиз башарият тамаддунига қўшган улкан ҳиссасини чуқур ўрганиш, ота-боболаримиз меросидан фойдаланиш билан бир қаторда уларнинг буюқ ишларини муносиб давом эттиришга астойдил интилмоқда.

ЎзМТДП Олот туман Кенгаши “Ёшлар қаноти” билан ҳамкорликда “Глобаллашгаётган дунёда Ўзбекистон ёшларининг ўрни” мавзусида давра суҳбати ўтказилди. Унда партия туман Кенгаши Ижроия Кўмитаси девони ходимлари, “Ёшлар қаноти” етакчилари, туман халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими вакиллари, “Талқонсайёт” ҚФЙ фаоллари ҳамда ёшлар иштирок этди.

Давра суҳбатида сўзга чиққан ЎзМТДП туман Кенгаши Ижроия Кўмитаси раиси ўринбосари Ғ.Нарзуллоев мамлакатимизда ёшларга берилаётган кенг имкониятларга тўхталиб, жумладан, шундай деди:

— Мамлакатимизда истиқлолнинг илк кунларидан ёшларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашлари учун барча шарт-шароитлар яратилди. Хусусан, ёш авлоднинг билим олишига оид қатор фармон ва ҳукумат қарорлари қабул қилиниши иқтидорли фарзандларимизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш имконини берди. Мазкур тадбир ҳам эртаамиз эгаларининг сиёсий-хуқуқий саводхонлигини ошириш, билим ва қўникмаларини мустаҳкамлаш, шунингдек, уларда миллий қадрият, анъана, урф-одатларимизга нисбатан ҳурмат туйғусини шакллантиришга кўмаклашиш мақсадида ўтказилмоқда.

Тадбир якунида ёшлар томонидан истиқлол, она Ватан ҳамда мустақиллиқни мадҳ этувчи шеър ва қўшиқлар ижро этилди.

НАВОИЙ

ЎзМТДП Навоий шаҳар Кенгаши ҳамда “Меъмор” МФЙ ҳамкорлигида “Аҳоли бандлигини таъминлаш — фаровонлик омили” мавзуида тадбир ўтказилди.

Йиғилишда сўз олганлар маҳалла ҳудудидаги иш билан банд бўлганлар хотин-қизларни, жумладан, кам таъминланган, серфарзанд оналар ва битирувчиларни ишга жойлаштириш масалаларини ҳал этишда ЎзМТДПдан сайланган депутатлар фаолигини ошириш лозимлигини эътироф эттишди.

— Парламент палаталарининг қўшма мажлисида тақдим этилган Концепцияда маҳаллаларни аниқ йўналтирилган асосда аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш, хусусий тадбиркорлик ва оилавий бизнесни ривожлантириш марказига айлантириш борасидаги долзарб вазифалар белгилан берилди, - деди ЎзМТДП Навоий шаҳар Кенгаши Ижроия Кўмитаси раиси Голиб Назаров. — Зеро, аҳоли бандлигини таъминлаш ва шу орқали оила иқтисодиёти барқарорлигига эришиш бугунги куннинг энг долзарб вазифаларидан биридир. Мазкур тадбир ҳам ана шундай мақсадларга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Тадбирда жорий йилда иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури асосида ҳудудда амалга оширилаётган ишлар борасида атрофлича фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Ўз мухбиримиз

Қуйи бўғин

ПАРТИЯ НУФУЗИНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШИ ЛОЗИМ

Партия Дастури ҳамда сайловолди Платформасида белгиланган мақсад ва вазифаларни кенг жамоатчилик орасида тарғиб-ташвиқ қилишда бошланғич партия ташкилотлари муҳим ўрин тутади. Шу боис, ҳар бир сиёсий партия қуйи бўғинлар ишини жонлантиришга алоҳида эътибор қаратмоқда. Хусусан, ЎзМТДП Бухоро вилоят Кенгаши таркибида 8 минг 756 нафар партия аъзосини бирлаштирган 275 та БПТ томонидан ҳам бир қатор ишлар амалга оширилмоқда.

— Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар жараёнида партия қуйи бўғинларидан фаоллик ва ташаббускорлик талаб этилади, - дейди ЎзМТДП Бухоро вилоят Кенгаши Ижроия Кўмитаси девони ходими Дилшод Шарипов. — Шу боис БПТлар фаолиятини янада кучайтириш, аҳоли орасига кириб боришининг замонавий сиёсий технологияларидан унумли фойдаланиш масалаларига бағишланган турли ўқув-семинар, давра суҳбати ва тарғибот тадбирлари ташкил этилмоқда. Олиб борилган сайёҳаракатлар натижасида ўтган йили Вобкент туманидаги бошланғич партия ташкилоти ЎзМТДП Марказий Кенгаши томонидан ўтказилган “Энг намунали бошланғич партия ташкилоти” Республика кўрик-танловида биринчи ўринни қўлга киритди. Қуйи бўғин ишини намунали ташкил қилгани, уни замонавий технологиялар ва сиёсий-хуқуқий адабиётлар билан таъминлангани, шунингдек, жамиятимизда рўй бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнларда фаол иштирок этгани муносиб баҳоланди.

Таъкидлаш жоизки, вилоятда самарали фаолият кўрсатаётган бошланғич партия ташкилотлари кўплаб топилади. ЎзМТДП Олот туман Кенгаши таркибидаги 21 та БПТ фаолиятини ҳам ана шулар сирасига киритиш мумкин. Дарҳақиқат, ЎзМТДП Олот туман Кенгаши бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини жонлантиришда партия туман Кенгаши, “Ёшлар қаноти” ва “Аёллар қаноти” ҳамда депутатлик гуруҳлари билан ўзаро ҳамкорлик яхши натижа бермоқда. Жумладан, 7-олимпиада спорт мактаб интернати қошида тузилган БПТ томонидан “Ўзбекистон ифтихорлари” шiori остида ўтказилган тадбирда ёшларнинг юртимиз, Осиё ва жаҳон чемпионлари, спорт усталари билан бевосита мулоқоти уларда катта қизиқиш уйғотди.

● ЎЗ-ЎЗИНИ ТАНКИД

Сайловчи ишончи

БАРЧА САЪЙ-ҲАРАКАТЛАРИМИЗ УНИ ТўЛА-ТўКИС ҚОЗОНИШГА ҚАРАТИЛМОҒИ ЛОЗИМ

Сайловчилар ишончини оқлашга интилиш, режалаштирилган ишларни амалга оширишга сидқидилдан ёндашув, ўзига юклатилган вазифаларни виждонан адо этишга ҳаракат қилиш халқ вакили — депутатлар иш фаолиятининг асосий мезонидир. Бунинг учун улардан, энг аввало, сайланган округидаги мавжуд муаммоларни чуқур ўрганиш, таҳлил қилиш ва ҳал этишининг мақбул йўлларини маълум топши талаб этилади. Бу талаб бугун депутатлар фаолиятида қай даражада акс этмоқда? Халқ ишонч билдирган вакил зиммасидаги вазифага масъулият билан ёндашмоқдами? Ушбу саволларга халқ депутатлари Жиззах вилояти ҳудудий Кенгашларида ЎзМТДПдан сайланган депутатлар мисолида жавоб топишга ҳаракат қилдик.

Сўнгги сайловларда халқ депутатлари Жиззах вилоят, шаҳар ва туман Кенгашларига партиямиздан 49 нафар депутат сайланган. Уларни партия электорати ва ижтимоий қатлами манфаатларини, шу билан биргаликда ЎзМТДП дастури ва сайловолди Ҳаракат дастурида белгиланган вазифалар ижросини таъминлайди-

ган асосий таянч деб аташ мумкин. Зеро, халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партия депутатлик гуруҳларининг биринчи галдаги вазифаси жойларда ташаббуслар билан чиқиш, партия электорати манфаатларига жавоб берадиган муҳим масалаларга давлат ҳокимияти органлари эътиборини қаратиш, юзага келган

ДЕПУТАТЛИК БИРЛАШМАЛАРИ

● МУСТАҚИЛЛИК СОЛНОМАСИ

Муҳим тарихий манба

Мустақилликка эришганимиздан сўнг мамлакатимиз ҳаётининг барча жабҳаларида олиб борилаётган изчил ислохотлар юртимизнинг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва маънавий ривожланишини таъминлаб, тараққиёт йўлини белгилаб берди.

Аввало, Юртбошимизнинг оқилона сиёсати туфайли, Ўзбекистоннинг ўзига хос ва мос тараққиёт йўлига асос солинди. Ҳаётимизнинг барча соҳалари тубдан ислох этиш, мамлакатни модернизациялаш, жамиятни янгилаш ва энг асосийси, инсон манфаатлари устуворлигини таъминлаш мақсадида амалга оширилган тadbирлар бугун ўз самарасини бермоқда. Мамлакатимиз Президенти Ислам Каримовнинг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” номи асарида бугунги юрт тинчлиги ва осойишталиги ўз-ўзидан бўлмаганлигини, “Мустақиллик” деган тотли неъматни қанчалар машаққат билан қўлга киритганлигимиз, мустақил давлат барпо этишда оғир синовларни енгиб ўтганимиз рўй-рост, тарихий далиллар билан акс эттирилган.

Асарда Президентимизнинг 1989 йил 24 июндан 1992 йил 4 январга қадар сўзлаган нутқлари, маърузалари, мақола ва интервьюлари, имзолаган Фармон

ва қонунлари ўрин олган. Китоб аниқ факт ва аналитик материалларга жуда бой бўлиб, унда ўша даврнинг аянчи ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маънавий ҳаёти аниқ ва тиниқ ёритилган. Ана шу маънода уни собиқ мустабид тузумни рўй-рост ва аниқ ифода этувчи муҳим илмий-тарихий, қомусий аҳамиятга эга асар дейиш мумкин. Китобда ёшларимиз ўқиб ўрганишлари, билишлари керак бўлган бир қанча тарихий воқеалар тилга олинган. Уларни истиклолимиз тарихи тўғрисидаги энг ишончли ва ноёб манбалар деб аташ мумкин. У ёшларимизга кечаги кун тарихи, ўша давр зулм ва адолатсизликларини ҳаққоний ўрганишларига яқиндан ёрдам беради.

Китобни мутолаа қилиб пахта яккахокимлиги, халқимиз бошига тушган аянчи ҳолатлар, иқтисодиётнинг издан чиқиши, аҳоли даромадларининг ниҳоятда пастлиги, генофонднинг бузилиб кетаётганлиги, оналар ва болалар ўлимнинг авж олгани, юртимизнинг экологик ночор аҳоли —

буларнинг барчаси мустабид империянинг баландпарвоз шiorлари билан ниқобланган мустамлака сиёсати эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қиламиз. Ҳар бир чиқишларида “фақат ўз кучимиз, ўз салоҳиятимизга таяниб иш қилишимиз керак”, “Ўзимиз ҳаракат қилмасак, четдан келиб биров бизга ёрдам қилмайди”, “Ўзбекистон келажаги буюк давлат” деган даъваткор сўзларини ўқирканмиз, бугунги эришган ютуқларимиз тамал тоши ўша вақтда қўйилганига яна бир бор амин бўламиз.

“Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” асарида тилга олинган суронли воқеа ва ҳодисаларни янада чуқурроқ тушуниш, англаш учун, ўша даврнинг тарихий, ижтимоий-сиёсий манзараси кенг очиб берилган. 2011 йилнинг август ойида “Ўзбекистон” телеканали орқали намойиш этилган “Мустақиллик арафасида ёки шўроларнинг сўнгги талвасаси” фильмининг кўриш кифоя. Бу фильмининг ҳозир қўлаб таълим муассасаларида, коллеж ва академик лицейларда ёшларимизга намойиш қилинаётгани ҳам бежиз эмас.

Ватан тараққиёти, унинг келажаги учун қайғурадиган, ёш авлод тақдирига бефарқ бўлмаган соғлом фикрловчи ҳар бир юртимизимиз хонадониди, иш столи-

да муҳтарам Юртбошимизнинг “Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида” асари бўлиши керак, деб ўйлайман. Шундагина бугун эришган ютуқларимиз, фарзандларимизнинг эртанги кунга бўлган ишончи, ўз юртига нисбатан меҳр ва садоқат, фахр туйғуси билан яшаётганлиги энг катта бойлигимиз эканлигини тушуниб етамиз, юракдан ҳис қиламиз.

Бугун мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат, кучли фуқаролик жамияти барпо этилмоқда. Тинчлик ва барқарорликни сақлаш, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, суд-ҳуқуқ тизимини ислох қилиш, илм-фан, таълим-тарбия, маънавият ва маърифат, тиббиёт ва спортга асосий масала сифатида қаралмоқда. Китобни ўқиб буларнинг барига Юртбошимизнинг илк чиқишларидаёқ тамал тоши қўйилганига гувоҳ бўласиз.

Китоб барчамизга истиқлолга эришиш йўлида ҳар бир жабҳада амалга оширилган кенг қўламли ишлар аҳамияти ҳамда истиқлол арафаси ва ундан кейинги илк йиллар воқеаларини чуқур англаш имконини беради. Бугунги тинч, осуда ва фаровон ҳаётимизни асраб-авайлаш, қадрлаш, даъват этади. Асарнинг, айниқса, ёш авлод қалбига ватанпарварлик, фидойилик, Она-Ватанга меҳр, садоқат каби туйғуларни шакллантиришдаги аҳамияти бежиз.

Барно ИСЛОМОВА,
ЎзМТДПдан сайланган
Халқ депутатлари
Сирдарё вилоят Кенгаши
депутати

● ТАРФИБОТ

Ёш оилалар мустаҳкамлиги

УНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МАЪНАВИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ — КУН ТАРТИБИДА

Мамлакатимизда ҳуқуқий демократик давлат, эркин фуқаролик жамияти қуриш жараёнида оила институтини мустаҳкамлаш борасида ҳам кенг қўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ёш оилаларни қўлаб-қувватлаш, улар манфаатларини ҳимоя қилиш, бу орқали мустаҳкам оилалар сафни кенгайтириш, соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди.

ЎзМТДП Марказий Кенгаши, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси, Республика “Оила” илмий-амалий маркази ҳамда Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти ҳамкорлигида “Ёш оилалар мустаҳкамлигини таъминлашнинг маънавий-ҳуқуқий асослари” мавзусида маънавий-маърифий тadbир ташкил этилди. Унда ЎзМТДП фракцияси аъзолари, партия Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси девони ходимлари, “Аёллар қаноти” фаоллари, “Оила” илмий-амалий маркази мутасаддилари, институт ўқитувчилари ва ёшлар иштирок этди.

— Бундай тadbирларни ташкил этишдан асосий мақсад, — деди ЎзМТДП Марказий Кенгаши Ижроия қўмитаси раиси ўринбосари Ш.Умарова. — Партия сайловолди Ҳаракат дастурида белгиланган вазифалар ҳамда ЎзМТДПнинг “Юксак маънавиятли оила орқали юксак тараққиёт сари” ижтимоий-маънавий лойиҳаси ижросини таъ-

минлаш, оила институти ва унинг қадриятларини мустаҳкамлаш, ёш оилалар фаровонлиги, уларда соғлом турмуш тарзини шакллантиришга қўмаклашиш, она ва бола соғлигини сақлаш ҳамда аёлларнинг ҳуқуқий саводхонлигини оширишдан иборат.

Йиғилишда давлатимиз раҳбарининг “Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шакллантиришга доир

қўшимча чора-тadbирлар тўғрисида”ги ва “2009-2013 йилларда аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни вояга етказиш борасидаги ишларни янада кучайтириш ва самардорлигини ошириш чора-тadbирлари Дастури тўғрисида”ги Қарорлари ижроси юзасидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида баътафсил маълумот берилди. Жойларда бу борада қўлга киритилган ютуқлар билан бир қаторда йўл қўйилган камчиликлар ҳам тилга олинди, уларни бартараф этиш юзасидан таклифлар билдирилди.

Депутатлар ва ёшлар ўртасидаги очик мулоқот тadbирининг жонли тарзда ўтишига замин яратди.

Олтиной ЭСОНОВА,
ЎзМТДП фракцияси аъзоси:

— “Мустаҳкам оила йили” давлат Дастурида оила институти янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, айниқса, ёш оилаларни ҳуқуқий ва ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш ҳамда қўлаб-қувватлашни кучайтириш борасида олиб борилаётган барча ишларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш, жисмонан соғлом ва маънан етук авлодни тарбиялашда оиланинг ролини ошириш борасида долзарб вазифалар белгиланди. Бу эса зиммамизга соҳага оид қонунчиликни такомиллаштириш, амалдаги ҳуқуқий ҳужжатлар мазмун-моҳиятини кенг тарғиб қилиш каби устувор вазифалар юклайди. Бугунги тadbирда ҳам ёш оилалар ва хотин-қизлар билан бу борадаги фикр-мулоҳазаларимизни баҳам кўрдик.

Шоҳида ДАМАНОВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

● ДЕПУТАТЛИК ГУРУҲИ

Дастурий вазифалар кўлами

МАСЪУЛИЯТ ВА ТАШАББУСКОРЛИКНИ ТАЛАБ ҚИЛАДИ

цепцияси” жамиятимиз ҳаётининг барча жабҳаларини эркинлаштириш ва демократик ислохотларни янада жадаллаштириш борасидаги ислохотларни янги босқичга кўтарди, — деди ЎзМТДП фракцияси аъзоси У.Жалмонов. — Бу эса барча даражадаги депутатларимиз зиммасига масъулиятли вазифаларни юклайди. Мазкур жараёнда Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракциямиз аъзолари билан маҳаллий Кенгашлар депутатларининг ўзаро алоқасини кучайтириш ижобий самара бериши шубҳасиз.

Семинарда “Глобаллашув жараёнида миллий манфаатларни ҳимоя қилишда депутатлик гуруҳларининг ўрни”, “Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси тизимида депутатлик гуруҳлари фаолиятини такомиллаштиришнинг долзарб вазифалари”, “Ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш — фуқаролик жамиятини ривожлантириш омилларидан бири сифатида” каби қатор долзарб мавзуларда маърузалар тингланди.

Тadbирда сўз олган ЎзМТДП Самарқанд вилоят Кенгаши Ижроия қўмитаси раиси А.Мирзаев “Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий Дастури”нинг ижроси ҳолатини ўрганиш”, “Миллий ҳунармандчиликни ривожлантириш борасида қабул қилинган қонунлар, Президент фармонлари ва Ҳукумат қарорларининг жойлардаги ижроси ҳолатини ўрганиш” ва “Худудда

туризмни ривожлантириш — муаммо ва ечимлар” мавзусини халқ депутатлари маҳаллий кенгашлар сессияларида ташаббус-масала сифатида олиб чиқиш юзасидан белгиланган вазифалар ижросига алоҳида эътибор қаратди.

Дарҳақиқат, юртимизда кечаётган бугунги ислохотлар жараёни депутатлик гуруҳлари олдида ўз аҳамияти жиҳатдан ниҳоятда долзарб вазифаларни қўймоқда. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси қонунлари, ҳукумат қарорлари ва фармойишлари мазмун-моҳиятини кенг тарғиб-ташвиқ қилиш, маҳаллий кенгашлар сессияларида ташаббуслар билан чиқиш, партия электорати манфаатларига жавоб берадиган масалаларга ижроия ҳокимияти органлари эътиборини қаратиш шулар жумласидандир.

Семинарда электорат манфаатларини таъминлашда депутатлик гуруҳлари фаолиятини янги босқичга кўтариш бўйича ЎзМТДП Самарқанд вилоят Кенгашида ишлаб чиқилган чора-тadbирлар тўғрисида атрофлича маълумот берилди. Тadbирда ЎзМТДП МК Ижроия қўмитаси раиси ўринбосари А.Эшмуродов депутатлик гуруҳлари фаолиятини доимий мониторинг қилиб бориш, уларнинг партия ташкилотлари ва қуйи бўғинлар билан ўзаро ҳамкорлигини кучайтириш борасида фикр-мулоҳазалар билдирди.

Ориф ХОЛИҚОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

● 1 ИЮНЬ — ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан ўтказилаётган “Ҳар бир фарзанда меҳр, эътибор!” махсус ҳафталиги доирасида “Sen Yolg'iz Emassan” Республика жамоатчилик болалар жамғармаси томонидан Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари учун Бўстонлик туманидаги Хўжакент тоғларида саёҳат ташкил этилди.

Табиат бағрига саёҳат

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида таълим-тарбия соҳасида олиб борилаётган кенг қамровли ислохотлар жараёнида ёшларнинг экологик билими ва маданиятини юксалтириш, уларга табиий бойликларни кўз қорачигидек асраб-авайлаш, бебаҳо неъматлардан тўғри ва оқилона фойдаланиш ғояларини чуқур сингдиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шу мақсадда “Sen Yolg'iz Emassan” Республика жамоатчилик болалар жамғармаси томонидан Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари учун ёзги таътилда табиат бағрига, сўлим гўшаларга саёҳат ташкил этиш яхши анъанага айланган. Жорий йилда ҳам махсус режа асосида ишлаб чиқилган дастур бўйича ёз давомида иккунчи фестиваллар, кўриқ-танловлар, кўрғазмалар, маҳорат сабоқларининг ўтказилиши ўғил-қизларнинг бадиий диди ва тафаккурини юксалтиришга хизмат қилади.

— Жонажон Ўзбекистонимизнинг табиати жуда чиройли, бой ва мафтункор, — дейди Тошкент шаҳридаги 22-Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси Бунёд Акиев. — Биз ушбу саёҳат асносида она Ватанимизни кўз қорачигидек асраб-авайлашимиз, неъматларининг қадрига етишимиз зарурлигини янада чуқурроқ англадик.

Саёҳат давомида болалар иштирокида турли спорт ва интеллектуал мусобақалар ташкил этилди.

Китобга ошно болалар

Мамлакатимизда давом этаётган “Ҳар бир фарзанда меҳр, эътибор!” шiori остидаги ҳафталик доирасида Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ва Республика болалар кутубхонаси ҳамкорлигида маърифий тadbир ўтказилди.

Унга Тошкентдаги Меҳрибонлик уйлари, махсус мактабларнинг тарбияланувчилари, ўқувчи-ёшлар тақлиф этилди.

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда ёш авлодни ҳар жиҳатдан баркамол, юксак маънавиятли шахс этиб тарбиялаш борасидаги эзгу ишларда маънавият ва маърифат, маданият ва санъат даргоҳлари, болалар ижодиёти марказлари моддий-техник базасини тубдан яхшилаш, фаолиятини замон руҳи билан ҳамоханг йўлга қўйиш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Республика болалар кутубхонаси фондида 220 мингдан ортиқ адабиёт мавжуд. Зиё маскани ишини такомиллаштириш, китобхоналарга хизмат кўрсатиш сифатини янада яхшилаш мақсадида kitob.uz сайти яратилган. Айни пайтда болалар томонидан энг кўп фойдаланиладиган бадиий адабиётларнинг электрон нусхаси ушбу сайтга жойлаштириб борилмоқда. Кутубхона-

да адабиётшунос олимлар, ёзувчи ва шoirлар билан ўтказиладиган учрашувлар, мушоиралар ёш авлоднинг китобга бўлган меҳрини янада кучайтириш, китобхонлик маданиятини юксалтиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

— Дарсдан бўш вақтимда ушбу кутубхонага келаман, — дейди Тошкент шаҳридаги 23-Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси Ситора Абдураҳмонова. — Бу ерда адабий бадиий китоблар, ўқув-услубий воситалар, «ZiyoNET» жамоат таълим акборот тармоғидаги маълумотлардан кенг фойдаланиш имкони мавжуд. Китоблар билимимизни мустаҳкамлаш ва бойитиш, аёло ўқишда, одоб ўрганишда бизга жуда катта ёрдам беради.

Тadbир доирасида болалар ўртасида “Энг зукко китобхон” кўриқ-танлови, интеллектуал викториналар, спорт мусобақалари бўлиб ўтди. Фолибларга эсдалик совғалари топширилди.

Назokat УСМОНОВА,
ЎЗА мухбири

МАЪНАВИЯТ

● НУҚТАИ НАЗАР

Оналик ва болаликни ҳуқуқий муҳофаза қилишга қаратилган амалдаги қонунларни такомиллаштириш, янги қонун ҳужжатлари, хусусан, миллий анъаналарни ҳисобга олган ҳолда репродуктивн саломатлик масалаларини тартибга солувчи қонун ҳужжатларини ишлаб чиқиш, аҳоли соғлигини мустаҳкамлаш, ижтимоий хавфли касалликлар профилактикаси ва уларга барҳам бериш, Абу Али ибн Сино каби буюк бобокалонларимизнинг асарларида ўз ифодасини топган, Ўзбекистон халқига тарихан хос бўлган соғлом турмуш тарзи анъаналари ва саломатлик маданиятини тарғиб қилишни фаолаштириш муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг сайловоди Платформасидан

Соғлом авлод тарбияси

ДОИМИЙ ЭЪТИБОР ВА МАЪСУЛИЯТ ТАЛАБ ҚИЛАДИ

Мамлакатимизда аҳоли, хусусан, ёш авлод соғлигини сақлаш масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилган. Инчунин, соғлом авлодни тарбиялаш нафақат жамиятнинг, шу билан бирга ҳар бир фуқаронинг асосий вазифаси ва бурчига кириadi. Юртимизда аҳоли саломатлигини яхшилаш, миллат генофондини сақлаш борасида кенг кўламли ислохотлар олиб борилмоқда. Хусусан, ҳар бир йилга алоҳида ном берилиши ва давлат Дастури қабул қилиниши қутилган самараларни бераётир. Жумладан, “Оналар ва болалар”, “Соғлом авлод”, “Сихат-саломатлик”, “Баркамол авлод” йилларида амалга оширилган кенг кўламли ишлар самарасини ҳар бир юртошимиз ўз ҳаётида сезиб турибди. Утган йили жуда катта муваффақият билан ўтган “Соғлом она — соғлом бола” мавзусидаги халқаро симпозиумда бу борада Ўзбекистонда олиб борилаётган ислохотлар жаҳон жамоатчилиги томонидан тан олинди, уларнинг эътибор ва эътирофига сазовор бўлди.

Бугун дунёда кечаётган глобал ўзгаришлар ҳамда инсон саломатлигига таҳдид солаётган салбий иллатларга ҳам беэътибор бўлмаслигимиз зарур. Айниқса, дунёда алкоголь ва тамаки маҳсулотларини истеъмол қилишга ружу қўйиш кўпайиб бораётганлиги таъшишлди. Мамлакатимизда маънан ва жисмонан соғлом авлодни вояга етказиш борасида бир қатор кенш ҳужжатлари қабул қилинди. Жумладан, “Алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқатилиши ҳамда истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни фуқаролар, айнқиса, 20 ёшга тўлмаган кишилар соғлигини алкоголь ва тамаки маҳсулотларини истеъмол қилишнинг зарарли таъсири билан боғлиқ салбий оқибатлардан ҳимоя қилишга қаратилгани билан аҳамият-лидир. Шунингдек, “Реклама тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 23-моддасига асосан, тамаки маҳсулотлари ва ҳар қандай қувватдаги алкогольли ичимликлар рекламаси таъқиқланди. Авваллари барча дўконларда тамаки маҳсулотлари ҳам соти-ларди. Бу ҳолат аввало, ёшлар тарбияси ва онгига салбий таъсир ўтказганини сир эмас. Бугунги ҳолат эса бутунлай бошқача: тамаки маҳсулотлари ва спиртли ичимликлар махсус дўконларда сотила бошланди. Успиришларга сиклет сотиш борасида катъий қоида ва чоралар белгиланди. Ҳукуматимиз томонидан алкоголь ва тамаки маҳсулотларининг тарқалиши, истеъмол қилинишига қарши амалий чора-тадбирлар олиб борилмоқда. Ёшларни бу каби зарарли иллатлардан асраш йўлида қилинаётган саяй-ҳаракатлар эътиборга лойиқ. Бироқ, бу борада айрим камчиликлар ахён-ахёнда бўлса ҳам учраб турибди. Масалан, авторбс бекатлари атрофини ўзига “макон” тутган сотувчилар сакичу конфет баҳона ўғринча йўллар билан олиб келинган сигареталар сотишни ҳамон қанда қилишмаяпти. Уларнинг ҳаридорларини кузатсангиз, аксарияти ёш ўспиринлар эканлиги аён бўлади. Бундан ташқари, хусусий телерадиоканалларда намоиш этилаётган клипларда,

қадах кўтарган йигит ва қизни ресторанда ўтиргани тасвирланган ҳолатлар ҳам учраб турибди. Айтинг-чи, бундай ҳолат айтини балован ва ўспиринлик ёшдаги фарзандларга салбий таъсир кўрсатмайдими?

Бола ёшлигиданоқ кимларгадир тақлид қилади, бўлар-бўлмас нарсаларни ўз ҳаётида синаб кўришга уринади. Сигарет чекиш, спиртли ичимликлардан “табиб” кўриш, турли зўравонликларни акс эттирувчи киноларни кўриш болалар психологиясида “катталар олами”га киришининг асосий шарти бўлиб туолади. Гўёки, кинофильмлар қаҳрамонларига тақлид қилиш уни катталар дунёсига олиб киргандай бўлиб туолади. Дарҳақиқат, бундай пайтда ота-оналар боладаги салбий ўзгаришларни англаб, уни ўттиш даври эврилишларидан ҳимоялай бил-лишлари зарур. Бироқ, бола онгигаги ўзгаришлардан ўзининг қабих максадлари йўлида фойдаланувчи кимсалар борлигини ҳам унутмаслигимиз шарт.

Психологлар инсон руҳиятини тадқиқ этар экан, катталар ҳулқ-атвори кўп жиҳатдан унинг болалигида пайдо бўлган истаклар таъсирида шаклланишини таъкидлайди. Болаликдаги илк тажрибаларнинг асосий қисми онгли хотирамиздан ўчиб кетадн, лекин у ўзини ўзи англаш учун таянч бўлиб хизмат қилади, деб ҳулоса қилинади. Ушбу мулоҳазалардан маълум бўладики, болаликдаги ҳар қандай истак ва мойиллик келажакда беихтиёр ҳулқ-атвор бўлиб юзага чиқади.

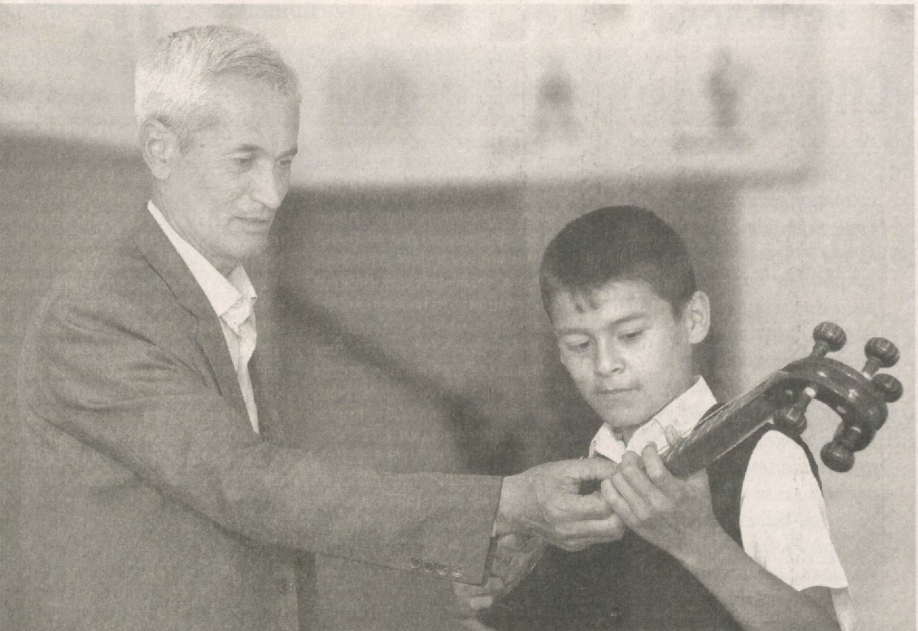
Шахноза ҚИЛИЧОВА,
коллеж ўқитувчиси:
— Яқинда уйим атрофида бир

ўсмир боланинг сигарет чекаётганига кўзим тушди. Ундан сигаретни қаврдан олганини сўраганимда шу яқиндаги бекатдан олганини айтди. Бундан ташқари, ёш қизларнинг чекаётгани ҳам кишини ниҳоятда ташвишга солади. Бундай салбий ҳолатларга барҳам бериш учун таълим даргоҳи, ота-она ва маҳалланинг ўзаро мулоқот-муносабатларини янада кучайтириш лозим.

Дилшод ДАМАНОВ,
шифокор:
— Тадқиқотчиларнинг таъкидлашича, дунё микёсида 0,7 фоиз оналар чекишади, 10-15 фоиз ҳомилалар аёллар сигаретага ўрганганлиги учун ташлай олишмайди. Бундай чекувчи она фарзандларнинг келажигига ўз таъсирини ўтказар экан. Чекувчи онадан туғилган фарзанд бепуш-тлик касали билан туғилиши мумкин. Алкоголь ва тамаки маҳсулотларини истеъмол қиладиган аёлларнинг кўпчилиги ҳомилалар бўлганидан сўнг чекиш, ичинши ташлашади. Аммо бу болага зиён етмайди, дегани эмас. Чунки аёл организмига сингишга улгурган зарарли моддалар ундан озуқа олаётган болага таъсир ўтказади.

Барно МИРЗААХМЕДОВА,
журналист:
— Маълумки, 31 май — Кашандаликка қарши кураш халқаро куни. Айрим оммавий ахборот воситалари учун айтиш сана арафасида кашандалик, алкоголь маҳсулотларининг зарари ҳақида материаллар берилари. Кейин эса эътибор бироз сусайтгандек. Айтмоқчиманки, миллат генотипи, миллий манфаатларимиз билан бевосита боғлиқ бўлган мазкур ҳолатга эътибор доимий ва таъсирчан бўлиши керак. Инсон соғлиги ҳақида қайғуриб, унинг қадрига етсагина, бошқаларни ҳам қадрлайди. Ҳайлимизки, келажак авлод саломатлиги ва Ватан равнақига бефарқ бўлмаган ҳар қандай инсон бир ёқадан бош чиқариб, жамиятдаги бу каби салбий иллатларга қарши курашади. “Юксак маънавият — енгилмас куч” ғоясини амалга оширар эканмиз, ёш авлодни ватанпарвар, юртга ва миллатга садоқатли, дунёқараш кенг, маънан етук қилиб тарбиялаш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз эканлигини асло унутмайлик.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

Кувасой шахридаги 11-болалар музика ва санъат мактаби капитал реконструкциядан сўнг кўркем қиёфа касб этиб, замонавий шарт-шароитларга эга бўлди. Айни пайтда бу ерда 163 ўқувчи фортепиано, миллий чолғу ижрочилиги, рақс, тасвирий санъат сингари йўналишларда ўз билим ва маҳоратини оширмоқда. Қирқ нафарга яқин малакали ўқитувчи санъатга ошно болаларга иқтидорини, ижодий салоҳиятини намоён этишида яқиндан кўмаклашаётир.

● ТАЪЛИМ

Келажакнинг кафолати

Бундан йигирма йил илгари Ўзбекистоннинг барча ҳудудларида кўзни қамаштирадиган ва замонавий ўқув қуроллари билан жиҳозланган ана шундай илм қононалари қад кўтарилшини ҳатто тасаввур ҳам қилолмас эдик — мен ҳатто уларни иборали қилиб айтганда илм иншоотлари, деб атаган бўлар эдим. Инсониятнинг минг-минг йиллик тарихи шундан далолат берадики, илмга сарфланган маблағ ҳеч бир замонда ҳеч қачон зое кетмаган.

Ижтимоий жараёнларнинг мазмун ва шакли, бир турдан бошқа турга ўтиши ҳеч қачон осон кечмаган ва узоқ давом этган. Аммо, мустикаллиқнинг ўтган йигирма йилида барча жабҳаларда бўлгани сингари таълим тизимидаги ислохотлар ҳам кўз ўнгимизда содир бўлди ва ҳозир сиз бошлангич, ўрта ва олий таълим даргоҳларига бориб, тафсилотларга эътибор қилсангиз мустабид замон асоратлари қайёқа кетди деб ҳайрон қоласиз: ташаббускори Президентимиз бўлган ислохотлар таълим тизимида ҳам барқарорлашди ва энди бу дарёни ҳеч қандай куч бошқа ўзанга тушириб юборолмайди.

Ана шундай кенг кўламли ислохотлар натижасини бугун мамлакатимизнинг ҳар бир гўшасида кузатиш ва кўриш мумкин. Масалан, Денов туманидаги 1-мактаб жамоаси кейинги йилларда қаторасига икки марта “Йил мактаби” кўрик-танловида Сурхондарёда биринчи ўринни олди. Қаранг, бултур бу мактаб “Йил мактаби” республика кўрик-танловида бемалол фарқлашни мумкин бўлган учинчи ўринни олди.

Республикада 9727 та умумий ўрта таълим мактаблари бўла туриб, мамлакатнинг жанубидаги бир қишлоқ мактабининг республика танловида фахрли учинчи ўринни олгани кўпларни ҳайрон қолдирди. Шунинг учун ҳам олдинги йил 17-18 сентябрь кунлари бу мактабда республика Халқ таълими вазирлигининг кўчма ҳайат йиғилиши бўлиб ўтди. Халқ таълими вазирлиги ва бошқа раҳбар-мутахассислар мазкур мактабда амалга оширилаётган ишларнинг кўламига, таълимнинг самарадорлигига юксак баҳо бердилар.

Биласизми, бу мактаб... таъмирланмайдн, чунки у ҳеч қачон бунга эҳтиёж сезмайди. Бунинг сабабини туман халқ таълими бўлимининг мудури Хайдар Сувонов шундай изоҳлайди:

— Хосият Қораевачалик ҳеч бир директор ўз мактабини яхши қўролмаса керак. Агар мактаб Хосият опанинг иккинчи уйи десак опа меҳнатларини, иш жойига бўлган мухаббатини муносиб баҳоламагандек бўламиз. Бир сўз билан айтганда Хосият опа мактаб биносига гард кўндирмайди. Шундай бўлгандан сўнг ёзги таътил чоғи мактабни таъмирлашга эҳтиёж қолмайди-да. Бошқалар эса бундай тадбирларни амалга оширмоқ учун ёё келишини кутадилар. Мактаб биноси қишн-ёзин саранжом-саришта туришининг жуда катта тарбиявий аҳамияти бор. Чунки ҳар бир ўқувчининг ижтимоий кўникмалари ўрта мактабда шаклланади.

Хосият опа бошлиқ жамоанинг энг катта хизмати шундаки, ўқувчиларда мактабга нисбатан жуда

катта ҳурмат уйғота олган. Улар мактабнинг ҳар бир синф хонасини, ҳар бир ўқув қуролини, қўйингичи ҳар қарич ерини эъоззлайдилар. Ўқувчилар охиста қадам ташлашга, секин гапиришга одатланган. Бундай кўникмаларни ҳар қандай раҳбар бир кунда, бир йилда барқарорлаштира олмайдн. Бундай маданиятга эришмоқ учун сурункали ва самарали меҳнат қилмоқ лозим бўлади. Мен Хосият Қораеванинг табииатидан ана шундай фазилатларни жуда юқори қадрлайман.

— **Таълим самарадорлиги қандай?**
— Бундай юқори маданият, фидойилик барқарорлашган илм даргоҳида таълимнинг сифати биз ўйлагандан ҳам юқори бўлиши шубҳасиздир. Ахборотингиз учун битта маълумот айтаман: бу мактаб битирувчиларининг 70-80 фоизи, баъзи йиллари эса 100 фоизи олий ўқув юртиларига ўқишга қирадилар. Ўқитувчиларнинг меҳнати-га бундан ортиқ баҳо бўладими!
— **Ўқитувчиларнинг бундай фидойилигини қандай сабаблар билан изоҳламоқ керак?**

— Биласизми, касбининг яхши-ёмони бўлмайди. Масалан, мен муаллимликни дунёдаги энг улуғ касб деб ҳисоблайман. Чунки, ҳар қандай буюк даҳо ҳам дастлабки сабоқни, илк илмий кўникмаларни устозидан ўрганади. Хосият опанинг мактабидаги ўқитувчиларнинг фидойилигини эса англаш унчалик қийин эмас. Ҳар бир одамнинг кўнгли иззат-ҳурматга мойил бўлади. Хосият опа ўқитувчиларининг меҳнати ва унга ҳақ тўлашни шундай йўлга қўйгани, бошқа қишлоқларнинг муаллимлари бу мактабда ишлашни орзу қиладилар.

Мактанганнинг уйига бор деганларидек, нафақат Хосият Қораева раҳбарлик қилаётган 1-мактабда, умуман, Денов туманида битирувчиларнинг олий ўқув юртига кириш кўрсаткичи жуда юқори — вилоятда иккинчи ўринда туради. 91 та мактаб, 76 минг нафар ўқувчи, 4 минг нафар битирувчи билан бундай кўрсаткичга эришиш... осон эмас! Бу туман мактабларида таълим тизимининг барқарорлигига тушганлигининг рад этиб бўлмайдиган далилидир. Бундай барқарорликка эришиш эса катта жамоанинг катта меҳнати туфайлидир.

Ҳар бир мактабда, ҳар бир туманда ўқувчиларнинг нечоғлиқ билимга эгалигини аниқлаб берадиган ижтимоий мезонлар бор. Бу муайян фанлар бўйича ўтказиладиган олимпиадалардир. Денов тумани ўқувчилари 4-5 йилдан бери вилоятда биринчи ўринни ҳеч қимга бермаяптилар. Ваҳоланки, худди бошқа вилоятларда бўлгани сингари Сурхондарё вилоятида ҳам таълим тизимининг самарадорлигини оширмоқ учун маблағ барчага баробар тақсимланади. Аммо

натижалар эса ҳар туманда ҳар хил. Қаранг, 32-умумий ўрта таълим мактабининг тарих фани ўқитувчиси Муҳаббат Жўраева “Йил ўқитувчиси” республика кўрик-танловида иштирок этиб, фахрли тўртинчи ўринни қўлга киритди. Бултур эса 79-мактаб битирувчиси Фарида Топшўлатова “Зулфия” мукофотини қўлга киритди. Бу йил эса ушбу мукофот 15-мактаб ўқувчиси Дилрабо Норкуловага насиб қилди. Менинг назаримда Фарида Топшўлатова ҳам, Дилрабо Норкулова ҳам бундай юксак унвон учун биринчи навбатда мактабдан миннатдор бўладилар ва жуда тўғри қиладилар.

Туман мактабларининг битирувчиларидан 15 нафари АҚШ, Германия, Жанубий Корея сингари ривожланган мамлакатларнинг эътиборли дорилфунунларида таҳсил олдилар. 36-мактаб ўқувчиси Аскар Хасанов АҚШдаги Оксфорд дорилфунуни, 24-мактаб ўқувчиси Абдор Қулматов эса Япония, 51-мактаб ўқувчиси Мухаммад Бегимқулов эса Германиядаги университет магистратурасида ўқишапти.

78-мактаб жамоаси эса кунчиқар мамлақати билан самарали алоқалар ўрнатишга эришди. Шунинг учун Япониянинг мамлакатимиздаги элчихонаси вакиллари бу мактабга тез-тез ташриф буюриб турадилар. Амалий ҳаракатлар элчихонанинг 58000 АҚШ долларлик грантига сазовор бўлди. Табиийки, бу маблағ мактабда таълимнинг самарадорлигини оширадиган ўқув қуроллари сотиб олишга сарф қилинди.

24-мактабнинг инглиз тили ўқитувчиси Абдусалом Алимардонов бир неча марта халқаро танловларда гoлибликни қўлга киритгач, АҚШга бориб, малакасини ошириб қайтди.

Галнинг сирасини айтганда, умумий таълим тизимидаги ислохотлар сўнгги икки-уч йилда ўзининг авж палласига кирди. Хусусан, Президентимизнинг 2004 йил 21 майдаги “2004-2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умумийлиий дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қароридан аниқ вазифалар белгилаб берилди. Президент Фармонлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорларининг ижросини таъминлаш учун ишчи гуруҳ тузилиб, чора-тадбирлар белгиланди. Мазкур Дастурга кўра Денов туманида ҳам катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилмоқда.

Тoштемур ТУРДИЕВ,
Ўзбекистонда хизмат қўрсатган маданият ходими

Инсон ҳаёти ва саломатлиги — ҳамма нарсадан азиз

Эл саломатлигини муҳофазасини таъминлаш борасида амалга ошириладиган изчил охишлолтар туфайли Бувайда туманида ҳам аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш даражаси сифат жиҳатдан яхши-оширилаётган ишларни алоҳида таъкидлаш лозим. Бу соҳадаги ишларни кенг қамровда олиб боришда Президентимизнинг "Она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, соғлом авлодни шаклландириш тўғрисида" қарори қўйилган.

ланиб бормокда. Хозирги кунда туманда 185735 нафар аҳоли истиқомат қилади. Уларга 2260 нафардан ошқ малакали табииёт ходимлари ва бирлашма таърифу-фидога 4 та шифохона, 2 та поликлиника, 25 та КВП сифатли тиббий хизмат кўрсатиб келмоқда. Айниқса, она ва бола саломатлиги муҳофазаси борасида амалга оширилаётган ишлари алоҳида таъкидлаш лозим. Бу соҳадagi ишлари кенг қамровда олиқ бо-ришда Президентимизнинг "Она ва бола саломатлиги муҳофа-заси, соғлом авлоди шаклланди-риш" қарори билан белги-ланган.

Соғлом авлодни дунёга келтириш ва камол топтириш, энг аввало, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини тубдан такомиллаштиришни талаб этади. Шу боис мазкур масала тиббиёт со-

Эркин ДОРИПОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Спорт ҳар бир инсон саломатлигида муҳим ўрин тутadi. Бузғини кунда мамлакатимизда спортнинг барча турларига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратишмоқда. Ёшу қари бирдек спорт билан шуғулланиши учун барча имкониятлар яратилаётипти. Чекка туман ва қишлоқларда ҳам бир-биридан чиройли, қулай спорт масканлари қад ростлаёптики, кўриб қўзингиз қувонади.

1997 йил Самарқанд вилояти Иштихон туманида туғилиб вояга етган Дурдона Исмоилова ҳозирда тумандаги 37-умумтаълим макта-

— Қизимизнинг ютуқларидан ўзимга сиғмай кетаяпман, - дейди Дурдонанинг дадаси Баҳодир ака

Дурдонда Исмоилованинг ютуқларини мактаб жамоаси ҳам эътироф этапти. У нафақат спортда, балки аъло ўқиши, ҳуқли ва жамоат ишларидаги фаоллиги билан мактабда ҳам ўз ўрнига эга. Шу боис ўқувчилари Дурдонани Зулфия номидagi Давлат мукофотига номзод қилиб кўрсатишди. У барча устозлари ва oilаси ишончини оқлаш йўлида тинмай ҳаракат қилапти.

Муҳтарам КОМИЛОВА,
“**Milliy tiklanish**” мухбири

“Демократлаштириш ва инсон ҳуқуқлари”

журналининг янги сони "Мустаҳкам оила йили"га бағишланди

Ўзбек, рус ва инглиз тилларида чиқадиган "Демократлаштириш ва инсон ҳуқуқлари" илмий-маърифий журналининг навбатиди сони аввало муқовасиди ранг-баранг суратлари билан муштарий диққатини ўзига тортади: "Оила — ҳаёт абадийлиги" руқий остида бахтиёр фарзанд, ота ва она, беғубор болалик, ҳунар ва санъатга ташна авлодларимизнинг бири-бирдан жозибали қиёфалари журналга ўзгача мазмун ва қўриқни бахш этган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ва Қонунчилик па-

Журналдан ёшлар маънавияти ва уларда сиёсий маданиятни шакллантириш борасида амалга ошири-

Журналнинг, айниқса, ёш гадик-
очтилар томонидан “Ўзбекистон ва
жаҳон” рукинда берилган Японияда
фуқаролик жамияти институтлари
ривожланишининг ўзига хос шакл-
лари, Ўзбекистоннинг Бирлашган
Араб Амирликлари, Европа Итти-
фоки билан халқаро-хукукий муно-
сабатлари ва Ўзаро тенг ҳамада ман-
фаатли ҳамкорлигига оид мақола-
лар муштарийларда қизиқиш уйғо-

**ДЕМОКРАТИШТИРИШ
ва инсон ҳуқуқлари**

— демократиянинг асосий қисми —
— инсон ҳаётидаги эркинлик ва ҳақдорлик

Аҳоли оғинаси билан... Миллатларни яна ҳам яқинлаштириш... Широк дунёда...

2012 йил.

**— МУСТАХКАМ ОИЛА
ЙИЛИ**

1/2012

тиги шубҳасиз. Муштарийлар, шунингдек, "Авесто"ни мамлакатимиз ва дунё олимлари томонидан ўрганилишига оид маълумотлар билан ҳам батафсил танишиш имконига эга бўладилар.

Ўз мухбиримиз

Тадбиркорлик — мустаҳкам оила пойдевори

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодийнинг тез ўзгариб турадиган, бозор талабларига жавоб беришини таъминлайдиган замонавий тузилмаларни шакллантиришда, янги иш ўринларини ташкил қилишда ва аҳоли даромадларини оширишда муҳим роль ўйнайди. Мамлакатимизда янги мулкдорлар синфи жадал шаклланаётган, кичик ва хусусий корхоналар, тадбиркорлик билан шуғулланувчи юридик ва жисмоний шахслар ўзаса келаётганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Шунинг ҳисобига олган ҳолда Президентимиз ҳамда ҳукуматимиз томонидан бир қанча Қонун, Фармон ва Карорлар қабул қилинди.

да-ги 2009 йил 28 январдаги Қарорига асосан 453,0 млн. сўм, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2004 йил 25 майдаги «Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора тadbирлар тўғрисида»-ги Фармони

Ҳозирги кунга келиб банк томонидан жами 346 дан ортиқ иш ҳақи лойиҳалари жорий этилган бўлиб, 40632 нафардан зиёд ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар пластик карточкалар орқали амалга оширилмоқда.

Мухтасар айтганда, «Асака» банк Навоий вилоят филиали жамоасининг асосий мақсади кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ҳамда бошқа mijozларга кўрсатилётган хизмат турларини кўйтириши ва сифатини яхшилаш бўйича олиб бораётган ишларини янада фаоллаштиришига қаратилгандаги яққол кўзга ташланиб турибди.

Ўқтам АБДУЛЛАЕВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

«Асака» Давлат-акциядорлик тижорат банкининг Навоий вилояти филиали ўз ваколатлари доирасида мижозларга хисоб-касса, пул маблағларини сақлаш, миллий ва хорижий валюталарга кредитлар ажратиш каби хизматларни тақдим этмоқда. Аҳолидан ва юридик шахслардан жалб этилган буш пул маблағларини иқтисодиётнинг муҳим ишлаб чиқариш соҳаларига самарали равишда йўналтириб, омонатчилар, мижозлар ва акциядорларнинг манфаатларига мос равишда кўпайтириб бормоқда.

Филиал томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш; уларга қўлайликлар

Филиал портфели ҳажми 41,4 млрд. сўми, шундан узоқ муддатли кредитлар 83,6 фоизини ташкил этди. Филиал томонидан жорий йилнинг ўтган даври мобайнида кичик бизнес ва хусусий тад-

● ХУКУК ВА БУРЧ

Профилактика инспекторлари

Ўрни ва роли тобора ошиб бормокда

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қонунчилик палатаси ва Ҳатининг кўшма мажлисида тақдим этилган "Мамакат-изда демократик ис-лотлари янада қуру-штириш ва фуқаро-самиятини ривожланти-ши Концепцияси"да Ўзбекистон Республикаси-нинг Маъмурий жавобгар-лик тўғрисидаги кодекс-и ва ҳар томонлама қайта-тишлаш ва янги тахир-да бўли қилиш зарури-ги таъкидланган эди.

лашаринларнинг ҳаётини яхшироқ қилиш, уларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш, уларни жамоат тартибини сақлаш ишига кенг-роқ жалб қилиш кўп жиҳатдан ички ишлар органлари профилактика хизмати, жумладан, профилактика инспекторлари томонидан маъмурий мажбурият чораларини қонунда кўрсатилган тартибда амалга ошириш билан

Бугунги кунда икки ишлар органларининг профилактика инспекторлари томонидан кўлиниладиган маъмурий мажбурият чоралари тушунчаси, мақсади, ҳуқуқбазарликларнинг олдини олиш, турлари ва кўлашининг ҳуқуқий асослари, жамоат тартибини сақлаш ва хавфсизлигини ташкилий-ҳуқуқий тартибга солиш, шунингдек, жамоат тартиби ва хавфсизлики таъминловчи тузилмалар фаолиятини ташкил қилиш ва тақомиллаштириш мақсури соҳанинг долзарб йўналишларидан саноатли

Мамлакатимизда истиқомат қилувчи аҳолининг катта қисми бугунги кунда профилактика инспекторларини бевосита билишади ва улар билан у ёки бу ҳолатда мулоқотда бўладилар. Бу эса мамлакатимизда профилактика инспекторларининг ўрни ва роли тобора ошиб бораётганидан далолат беради.

Илҳом ҚАРШИБОВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ
Академияси тингловчиси

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

Ўзбекистон ҳудудларининг Тожикистондаги “Талко” давлат унитар корхонаси томонидан трансчегаравий зарарланиши оқибатларининг таҳлили

(Давоми. Боши 1-бетда)

Айниқса, тупроқ кўп зарарлан-моқда; “Талко” ДУК заҳарли чиқиндилари таъсири остида қолаётган ҳудудларда ўтказилган тадқиқотлар бу ердаги тупроқ таркибида катта миқдорда кўчиб юрувчи фтор тўпланганини кўрсатмоқда. Айни пайтда зарарланиш манбаидан 150 километр радиусдаги ҳудудлар сувда эрийдиган фтор билан заҳарланган.

Қайд этилган ҳудудларда кўп йиллар мобайнида фтор тўпланиб, кучли таъсир кўрсатаётгани натижасида тупроқ таркиби бутунлай ўзгариб кетган ва бу ҳолат унинг кимёвий-биологик вазифаси бузилиши ҳамда экологик вазиятнинг ёмонлашувига сабаб бўлмоқда. Шунингдек, “Талко” ДУК чиқараётган заҳарли моддалар қишлоқ ҳўжалик экинлари ва чорвачиликка ҳам салбий таъсир кўрсатаётгани ташвиш уйғотади.

Узоқ йиллар мобайнида тупроқ таркибида юқори концентрацияли сувда эрийдиган фторнинг тўплангани ўсимликларнинг ривожланишига ҳам салбий таъсир ўтказмоқда, бунинг натижасида сабзавот экинлари ҳосилдорлиги ҳамда сифати пасайиб бораётгани кузатишмоқда. Мисол учун, фторли водород билан қучли зарарланган Сарийосё, Узун ва Денов туманлари ҳудудида сабзавот экинлари ҳосилдорлиги 46 фоизга қамайган.

Бундан ташқари, “Талко” ДУК чиқараётган заҳарли моддалар уруғларнинг униб чиқиши, дарахларнинг мева туғиши, ўсимликларнинг ўсишига салбий таъсир кўрсатмоқда. Масалан, полиз экинлари ҳосилдорлиги 24,4, сабзавотлар ҳосилдорлиги 34, узум ҳосилдорлиги 37,8 фоизга қамайиб кетган.

Мева-сабзавотларда фторидлар қуюқлиги рухсат этилган концентрация миқдоридан 11-19, бўғдойда 5-6,5 фоизни ташкил этиши аниқлангани ҳам ўта ташвишланарлидир.

Бундан ташқари, чорва молларнинг таркибида фтор юқори бўлган ўсимликларни истеъмол қилиш уларнинг организмда жиддий физиологик ўзгаришлар, яъни кальций ва йод баланси бузилиши, тишларнинг қимирлаб қолиши ва тушиши, найчасимон суякларни қийшайиши, бўғинлари шикастланиши, флюроз, остеоостеофит, остеофит, остеомаляция касалликларининг пайдо бўлиши, рахит ва бошқа касалликларга чалинишига сабаб бўлмоқда.

Мисол учун, клиник тадқиқотлар шуни кўрсатдики, Сарийосё туманида 3-5 ёшдаги ҳайвонларнинг 80-90 фоизининг тишларида қора доғлар, уларнинг едирилиши, тешилиши ва оқибатда тушиши кузатишмоқда.

Озуқа ва биоматериаллар таркибида фторнинг юқори даражада бўлиши ҳайвонлар организмиде жиддий ўзгаришларга олиб кел-

моқда ва бу уларнинг чала насл бериши, мухитта чидамчилигининг пасайиши, яроқсизлигига ва ўлик насл туғилишига сабаб бўлмоқда. Бу туманларда қорамолларнинг ўртача солиштирама оғирлиги вилоятнинг бошқа туманларига қараганда 15-20 килограммга кам. Бундан ташқари, тадқиқотлар давомида сутда фтор қуюқлиги рухсат этилган концентрация миқдоридан 9-13, гўштда 10,9 фоизга ошгани аниқланди.

Энг хавфли томони шундаки, “Талко” ДУК атмосферага чиқараётган моддалар аҳоли саломатлиги ва генофондига салбий таъсир кўрсатмоқда. Алюминий олишда фторли водороддан ташқари, катта миқдорда углерод ва олтин-гургурт оксидларининг заҳарли газлари ҳам ажралиб чиқади. Улар инсонда йирингли бронхит, ўпканинг сурункали шомоллаши, бош айланиши, мигрень ва қон босими ошишига сабаб бўлади. Айниқса, заҳарли чиқиндилар хотин-қизларнинг репродуктив саломатлигига хавфли таъсир кўрсатмоқда.

Сурхондарё вилоятининг кўрсатиб ўтилган туманларида болалар ва катта ёшли аҳолининг патологик ўзгаришлар бўйича касалланиши вилоят бўйича ўртача кўрсаткичдан 3 баробар юқориدير.

Айни вақтда 2011 йилда Узун туманида аҳолининг умумий касалланиши 2006 йилга нисбатан 24,2, Сарийосё туманида 12,7 фоизга, нафас олиш органлари касалликлари сони 3,4, эндокрин тизими касалликлари 2,8 баробар, овқат ҳазм қилиш органлари 27,7, шунингдек, қон ва қон ҳосил қилиш органлари касалликлари 29,4 фоизга ошгани қайд этилди.

“Талко” ДУК таъсири зонасида яшаётган Сарийосё тумани аҳолиси саломатлигини текшириш натижалари умумий касалликлар таркибида қуйидаги хасталиклар кўп учрашини кўрсатди:

- нафас олиш органлари (2006 йилдаги 24 фоиз ўрнига 2011 йилда 27,8 фоиз);
- овқат ҳазм қилиш органлари (12,6 фоиз ўрнига 14,7 фоиз);
- эндокрин тизими (11,2 фоиз ўрнига 14,1 фоиз);
- қон ва қон ҳосил қилиш органлари (12,6 фоиз ўрнига 15,3 фоиз).

Атроф-мухитнинг аҳоли саломатлигига салбий таъсир кўрсатиши оқибатида юқорида қайд этилган туманларда ўртача умр кўриш кўрсаткичлари аёللарда 68, эр-кавларда 65 ёшни ташкил қилмоқда. Холбуки, республикамиз бўйича бу кўрсаткич аёللарда 75, эр-кавларда 72 ёшни ташкил этади.

“Талко” ДУК чиқиндиларидан кўп зарар кўрган туманларда, масалан, Сурхондарё вилоятининг Шўрчи туманига нисбатан, ҳомилининг тушиб қолиши (2-2,5 марта кўп), ҳомила нормал ривожланмагани сабабли абортлар (ҳар минг нафар туққан аёлларнинг 16 нафаридан 9 нафариди), муддатидан олдин туғиш (ҳар минг туққан аёлнинг 34 нафаридан 13 нафариди), чала ва вазни кам (2500 граммга етмаган) болаларнинг туғилиши (туғилган ҳар минг боланинг 35-45 нафаридан 26 нафариди) кузатишмоқда.

Ушбу туманларда ҳомиладорликнинг 95 фоизи юқори даражадаги қалқонсимон без, таносил тизими касалликлари билан кечмоқда.

Бундан ташқари, “Талко” ДУКнинг таркибида фтор бор чиқиндиларнинг таъсири натижасида ҳомиладорларни ультраовуш орқали текширишда уларнинг ҳомилиси ривожланишида туғма нуқсонлар 2006 йилдаги 0,6 фоиз ўрнига 2011 йилда 2,8 фоизга (4,6 баробар) ошган. Қони биокимёвий текширишлар эса бу кўрсаткич тегишинча 8,2 фоиздан 14,8 фоизга, яъни 1,8 марта ошганини кўрсатмоқда.

2006-2011 йилларда ҳомиладор аёллар скринингиде 687 ҳолатда ҳомила ривожланишида туғма нуқсонлар, уларнинг қони биокимёвий текширилганда эса, 979 ҳолатда патологик ўзгаришлар мавжудлиги аниқланди.

Шу билан бирга, мониторингга мувофиқ, сўнгги беш йилда Сарийосё туманида ўлик туғилган чақалоқлар сони 7,7 баробар кўпайган. 2011 йилда Денов, Сарийосё ва Узун туманларида ўлик туғилган чақалоқлар сони вилоят бўйича ўртача кўрсаткичдан 27,3 фоизга кўпдир.

Бундан ташқари, 2011 йилда ушбу туманларда:

- 16 ёшгача бўлган 3106 нафар ногирон бола рўйхатга олинган, бу 2006 йилдагига нисбатан 9,5 фоиз, Сарийосё туманида эса 17,1 фоиз кўпдир;
- 16 ёшдан катта 12655 нафар ногирон рўйхатга олинган, бу 2006 йилга нисбатан 1,5 баробар, Сарийосё туманида эса 1,6 баробар кўпдир.

“Талко” ДУК томонидан Ўзбекистон Республикасининг Сурхондарё вилояти аҳолиси саломатлиги ва атроф-мухитига етказилган иқтисодий зарар таҳлил қилиб чиқилди. Ҳисоб-китобларга кўра, 2006-2011 йилларда вилоятнинг тўрт тумани (Сарийосё, Узун, Де-

нов, Жаркўрган) атроф-мухитига етказилган экологик-иқтисодий зарар 100,8 миллион доллар ҳажмида (экологик-иқтисодий зарар Энгель кўрсаткичларидан фойдаланган ҳолда ҳисоблаб чиқилди) баҳоланмоқда.

Сўнгги беш йилда Сурхондарё вилоятининг Денов, Жаркўрган, Сарийосё ва Узун туманлари қишлоқ ҳўжалигига етказилган иқтисодий зарар 174,97 миллион доллар ҳажмида баҳоланмоқда, жумладан:

- қишлоқ ҳўжалик экинлари ҳосилдорлиги пайсийиш ҳисобидан — 8,08 миллион доллар;
- соғиб олинадиган сут миқдори қамайиши ҳисобидан — 33,2 миллион доллар;

3 чорва моллар вазининг қамайиши ҳисобидан — 133,7 миллион долларни ташкил этади.

Ҳисоб-китобларга мувофиқ, аҳоли саломатлиги ва генофондига ҳар йили етказилаётган иқтисодий зарар 31,2 миллион доллардан ошмоқда. Жумладан, аҳоли саломатлигини тиклаш ва генофондини сақлашга Давлат бюджетиде ҳисобидан 20,8, аҳоли қишлоқ тегишинча 8,2 фоиздан 14,8 фоизга, яъни 1,8 марта ошганини кўрсатмоқда.

Бунда фақат 2007-2011 йилларда етказилган иқтисодий зарар миқдори 156 миллион доллардан ортиқ бўлганини алоҳида қайд этиш жоиз.

2007-2011 йилларда 16 ёшгача бўлган ногирон болалар, шунингдек, 16 ёшдан катта ногиронлар эҳтиёжлари учун Давлат бюджетидан 28 миллион доллар сарфланди.

Шу тариқа, “Талко” ДУК томонидан сўнгги беш йилда Ўзбекистонга етказилган жами иқтисодий зарар 447,3 миллион долларни ташкил этди.

“Талко” ДУК фаолиятининг хавфли оқибатларидан ташвишга тушган Сурхондарё вилояти аҳолиси бундан бир йил аввал мазкур корхона ҳамда халқаро ташкилотлар раҳбарияти эътиборини тортиш мақсадида қатор норозилик акцияларини ўтказган эди. Улар БМТ Бош Ассамблеяси, ЮНЕП ва

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотига қарата “Тожикистон алюминий компанияси” давлат унитар корхонасининг зарарли ишлаб чиқаришини зудлик билан тўхлатиш, “Талко” ДУКда ушбу корхонанинг унга туташ ҳудудлар аҳолисига, флора ва фаунасига етказилган зарарини аниқлаш учун нуфузли халқаро мустақил экспертларни жалб қилган ҳолда экологик экспертиза ўтказиш, корхона тўлиқ модернизация қилиниши ва замонавий тозалаш қурилмалари билан жиҳозланиши, корхонанинг бир неча ўн йиллик фаолияти давомида минтақа аҳолиси саломатлигига ва атроф-мухитга етказилган зарарини тўлиқ қоплаш мажбуриятини юклашдан иборат позицияси баён этилган Мурожаатни қабул қилган эди.

Сурхондарё вилояти аҳолисининг 757 мингдан ортиқ киши имзолаган ушбу Мурожаатда: “Биз ишонамизки, қиндик қони тўқилган ўз она ерида хавфли саноат ишлаб чиқаришининг зарарли чиқиндиларни тўғайли соғлом атроф-мухитга эга бўлиш ҳуқуқидан маҳрум бўлаётган одамлар тақдирини халқаро ҳам-жамиятни бефарқ қолдирмайди”, деб таъкидланган эди.

Ўзбекистон Экологик ҳаракати ушбу Мурожаатни БМТ Бош қотиби Пан Ги Мун, БМТнинг Атроф-мухит бўйича дастури ижрочи директори Ахим Штайнер ва Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг беклари, доктор Маргарет Ченга йўллади ва уларни “Тожикистон алюминий компанияси” ДУК саноат чиқиндиларидан зарар кўраётган минтақа аҳолиси ҳамда атроф-мухитни химоя қилишга қаратди.

Ушбу масалалар 2010 йил 16-17 ноябрь кунлари Тошкентда бўлиб ўтган «Ўрта Осиёнинг трансчегаравий экологик муаммолари: уларни ҳал этишда халқаро ҳуқуқ механизмларини қўллаш» халқаро конференциясида, шунингдек, 2011 йил 9 декабрда “Экологик хавфсизлик, саломатлигини муҳофаза қилишнинг долзарб муаммолари: уларни ҳал этишда фуқаролик жамияти институтларининг ўрни” мавзусида ўтган халқаро давра суҳбатиде атрофчида муҳокама этилди.

Жамоатчиликни ташвишга солаётган бу масалалар “Талко” ДУК раҳбариятига ҳам бир неча марта етказилди. Масалан, Ўзбекистон Экологик ҳаракати корхонанинг атроф-мухит ва аҳоли саломатлигига етказилган трансчегаравий таъсири масаласини муҳокама

этиш, зарарлаш манбалари, шунингдек, уларнинг таъсир зоналарида биргаликда ўлчаш ишларини ўтказиш мақсадида 2011 йил сентябрь ва октябрь ойларида корхона раҳбариятига йўллаган мактубларида Ўзбекистон экологларининг “Талко” ДУК вакиллари билан завод ҳудудида учрашув ўтказишини таклиф этди.

“Талко” ДУК ахборот-таҳлил департаменти раҳбари Игорь Сатаровнинг 2011 йил 8 сентябрда “Озоди” радиосига берган интервьюси корхонага шундай таклиф билан мурожаат қилишга мажбур этди. У ўз интервьюсида Ўзбекистон Экологик ҳаракати, гўёки, корхона ишлаб чиқариш чиқиндиларининг трансчегаравий таъсири масалаларида “ҳеч қандай таҳлиллар ўтказмасдан шубҳали маълумотларга таянаётгани” ва “Ўзбекистон компаниянинг ҳар икки томон мутахассислари иштирокида биргаликда ўлчаш ишларини ўтказиш тўғрисидаги таклифни рад этгани”ни келтиради.

“Талко” ДУК бошқарувчи директори С.Ф. Шариповдан олинган жавобда шундай дейилган: “Талко” ДУК ишлаб чиқариш фаолиятининг трансчегаравий таъсири билан боғлиқ масалалар Тожикистон Республикаси ҳукумат тузилмаларининг доимий назоратида. “Талко” ДУК давлат корхонаси ҳисобланади ва шу сабабли атроф-мухитни муҳофаза қилиш, трансчегаравий таъсир кўрсатиши баҳолаш ва муҳокама этиш бўйича корхона фаолиятини яхшилашга оид таклифларимиз Тожикистон Республикаси ҳукуматига тақдим этилган. Тожикистон ва Ўзбекистон корхоналари фаолиятининг атроф-мухитга трансчегаравий таъсир кўрсатиши масалаларини муҳокама этишга доир биз ва сиз билдирган таклифлар юзасидан қарорларни ҳар икки давлат ҳукумат тузилмалари қабул қилиш ваколатига эгадир”.

“Талко” ДУК бошқарувчи директорининг жавоби юқорида тилга олинган корхона ахборот-таҳлил департаменти раҳбарининг баёнотида мутлақо зиддир. Айни пайтда 2012 йилнинг апрелида турли веб-сайтларда Тожикистоннинг “Талко” таъсир зонасидаги экологик аҳволни биргаликда ўрганиш тўғрисидаги таклифлар қарамай, Ўзбекистон ушбу тадбирларда иштирок этишдан атайлаб бош тортаётгани ҳақидаги гаплар яна такрорланган (www.ferghana.ru сайтидаги Тожикистон Республикасининг Россиядаги элчихонаси баёнотида таянган

ҳолда эълон қилинган “Душанбе Тошкентни Тожикистонда иқтимоий кўзғолон кўтариш бўйича иғво тарқатаётганлиқда айбланмоқда” сарлавҳали мақола; www.afana.su сайтидаги П.Болотовнинг “Ўзбекистон-Тожикистон муносабатларидаги танглик” мақоласи; www.avesta.tj сайтидаги Тожикистоннинг Россиядаги элчихонаси расмий сайтида жойлаштирилган пресс-релизга таянган “Ўзбекистон Тожикистондан ҳудудининг бир қисmini бериши талаб қилимоқда” сарлавҳали мақола шул ҳафта жумласидир). Бизнингча, бундай позиция Тожикистон қўшни давлат ҳудудларининг зарарланиши сабабли юзга келган муаммоларни муҳокама этиш ва ҳал этиш ниятида эмаслигидан, даромад кетидан қувиб, Тожикистон ҳамда Ўзбекистон фуқароларининг ҳаёти ва саломатлигини хавф остига қўйишдан ҳам тап тортмаслигидан далolat беради.

Ўзбекистон ҳудудларининг Тожикистон алюминий заводи томонидан трансчегаравий зарарланиш оқибатларининг таҳлили натижасида қуйидаги ҳулосаларга келиш мумкин:

1. “Талко” ДУК атмосферага чиқараётган зарарли моддалар таъсири зонасида жойлашган Ўзбекистоннинг Сурхондарё вилоятидаги Сарийосё, Узун, Денов ва Жаркўрган туманларида экологик вазият йилдан-йилга мураккаблашиб бормоқда, бу ҳолат ушбу туманлар аҳолиси саломатлигига ҳамда генофондига, қишлоқ ҳўжалиги ва чорвачилигига салбий таъсир кўрсатиб, Ўзбекистон Республикасида катта экологик-иқтисодий зарар етказмоқда.

2. “Талко” ДУК Ўзбекистон Республикасининг доимий назоратида. “Талко” ДУК давлат корхонаси ҳисобланади ва шу сабабли атроф-мухитни муҳофаза қилиш, трансчегаравий таъсир кўрсатиши баҳолаш ва муҳокама этиш бўйича корхона фаолиятини яхшилашга оид таклифларимиз Тожикистон Республикаси ҳукуматига тақдим этилган. Тожикистон ва Ўзбекистон корхоналари фаолиятининг атроф-мухитга трансчегаравий таъсир кўрсатиши масалаларини муҳокама этишга доир биз ва сиз билдирган таклифлар юзасидан қарорларни ҳар икки давлат ҳукумат тузилмалари қабул қилиш ваколатига эгадир”.

Шу билан бирга, “Талко” ДУК томонидан чиқарилаётган зарарли моддаларнинг салбий таъсири қамайтириш мақсадида:

- 1) Корхонанинг одамлар ҳаётига хавф солаётган ва атроф-мухитга зарар етказаятган фаолиятини тўхтатиш;
- 2) “Талко” ДУКнинг атроф-табiiй мухитга кўрсатаётган таъсири баҳолаш;
- 3) “Талко” ДУКда технологик жараёнлар ва газни тозалаш ускуналарини тўлиқ модернизация қилиш, “Талко” ДУК чиқараётган зарарли моддаларни босқичма-босқич қамайтириш бўйича техник ишлар дастури тадбирларини изчил амалга ошириш;
- 4) Атроф-мухитда фторли водород ва бошқа ифлослантيرувчи моддалар, жумладан, смолали бирикмалар, бензапирен ҳамда оғир металллар бўлишини назорат қилидиган автоматлаштирилган тизимни яратиш учун ускуналар харид қилиниши зарур.

**Б.АЛИХОНОВ,
С.САГНУНОВ,
Ўзбекистон Экологик ҳаракати**

Австралия жанубий ярим шарда давлат бўлиб, унинг таркибига бутун бошли материк, Тасмания ва унга ёпиш майда оролар кирди. Шимолда Тимор денгизи, Арафур ва Торрес бўғози, жанубда — Босса бўғози ва Ҳинд океани, шарқда — Маржон денгизи, ғарбда — Ҳинд океани билан туташиб кетган.

● РАНГИН ДУНЁ

Австралия

Расмий номи: Австралия иттифоқи, пойтахти Канберра, умумий майдони 7 692 024 км², аҳолиси 22 миллиондан зиёд.

БУГУНГИ АВСТРАЛИЯ

Давлат тузуми — федерал парламентар давлат. Ижро этувчи ҳокимият — Британия монархи, генерал губернатор, бош вазир. Қонун чиқарувчи ҳокимият — икки палатали федерал парламент (сенат, депутатлар палатаси). Федерация 6 штатдан иборат: Жанубий Австралия, Ғарбий Австралия, Янги Жанубий Уэльс, Виктория, Квинсленд, Тасмания ҳамда шимолӣ ҳудудлар ҳамда Австралия пойтахти федерал ҳудуди. Сийёсий партиялари — Австралия миллий партияси, Австралия лейбористик партияси, Австралия либерал партияси, Австралия демократик партияси.

Австралия бозор иқтисодиёти юқори ривожланишга эга индустриал-аграр мамлакат. Саноатнинг ривожланган соҳалари: машинасозлик, тоғ-қон, кимё саноати, озиқ-овқат, пўлат қийиш. Қишлоқ ҳўжалиги асосан экспортга ихтисослашган. Чорвачилик яхши ривожланган. Асосий савдо ҳамкорлари — Хитой, Япония, Миср, Индонезия, МДХ мамлакатлари.

ҚИСКАЧА ТАРИХИ

Австралия аборигенларининг аجدодлари материкка бундан 40-60 минг йил илгари келиб ўрнашган. Тарихий

манбаларда қайд этилишича, илк бор одамлар бу ерларда Янги Гвинея ва Тасмания материкдан ажралиб улгурмаган даврлардаёқ яшай бошлашган. Австралияни расман 1606 йили Вильем Янсзон кашф этди. Ушанда денгиз сайёҳи китъани Голландия мулки ҳисоблаб, унга Янги Нидерландия номини берган. Энг қизиғи, Австралиянинг жуда кўп денгиз сайёҳлари биргаликда кашф этишган. Улар орасида кимдир шарқий, яна кимдир ғарбий Австралия соҳилларини тадқиқ қилган. Бироқ, дунё яхлит Австралия ҳақида XVII асрнинг 50-йилларида яратилган харита орқали аниқ тасаввурга эга бўлган. Илк британ колониясига эса қитъада 1788 йилнинг 26 январиде асос солинган. Ушандан бери бу

кун Австралиянинг миллий қуни сифатида нишонлаб келинади. 1901 йилнинг 1 январиде узоқ муҳокама ва сайловлардан сўнг қитъада колониялар федерацияси — Австралия иттифоқи асос солинади. 1907 йилда Иттифок Британия доминиони мақоми олади. Иттифокнинг пойтахти сифатида 1911 йили Канберра шаҳри белгиланади. Унгача пойтахт мақоми Мельбурнга тегишли бўлган.

ТАБИАТИ ВА ИКЛИМИ

Австралия асосан текисликлардан иборат, баланд тоғ массивлари деярли йўқ. Иклими субэкваториал, тропик ва субтропик. Ўсимлик дунёсига нисбатан бой (20000 дан ортиқ ўсимлик турлари мавжуд). Мамлакат шимоли асосан тропик ўрмонлар

билан қопланган. Жанубда, Австралиянинг ўзиде 500 турдан ортиқ акациялар ўсади. Қолаверса, материк-давлатнинг ҳайвонот дунёси ҳам бой бўлиб, бу ерда ўрдақбурун, кенггүр, халтали ҳайвонлар, денгизларда акула, сув илони, меуза каби жониворларни учратиш мумкин.

СИДНЕЙ

Дунёдаги энг чироили шаҳарлардан бири деб тан олинган Сидней Австралиянинг қувноқ ва замонавий шаҳри ҳисобланади. Шаҳарга 1788 йили Порт-Жексон соҳилида асос солинган. Сидней атиги 200 йиллик муддат ичиде кичик бир қишлоқдан катта ва ултра-замонавий, ўзининг кичик тарихини ардоқлаб сақлайдиган шаҳарга айланди. Бу ердаги осмонўпар бинолар, эски Рокс ва Кинг-Кросс қурилма туманлари, Йоркс ва Элизабет туманидаги ёдгорлик буюмлари дўконлари, Чай-натаун ва Ливерпул-стрит кварталли, катта ва ям-яшил боғу роғлар, супер-замонавий бинолар, Олимпик Кронос-Хилл, Сидней Сипердэва Олимпик Стедиум Хоумбуш туманлари, дунёдаги энг катта денгиз бухталаридан бири Сидней-Харбор ва 503 метр узунлиқдаги Харбор-Бриж кўприги... Буларнинг бари Сидней шаҳри мисолида ўз инфо-дасини топган.

Бундан ташқари, Сиднейдаги машҳур Австралия тарихи ва антропологияси музейи, ҳарбий-мемориал бадийи галереяси, Миллий денгиз музейи чиндан-да қўришга аризуғулик масканлар сирасига киради. Бу ерда денгизлар тарихи, денгизда зарур асбоб-ускуналар ҳақида, маҳаллий аборигенлардан тортиб кема, линкор, ҳатто серфинг тахталари ҳақида турфа хил маълумотларга эга бўлиш мумкин.

Зафар МУХАММАД

● ҲУҚУҚИЙ ТАРБИЯ

Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш

жараёнида ҳуқуқий онг ҳамда маданиятнинг аҳамияти

Дунё ҳамжамиятидан тобора мустаҳкам ўрин эгаллаётган мамлакатимизнинг эртаси бевосита шу заминда тарбияланаётган ёшларнинг билими, салоҳияти ҳамда зийракликларига боғлиқ. Бугунги кунда ёшларимизни миллий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда ҳуқуқий онг ҳамда маданият нечоғлиқ муҳим аҳамият касб этишини мамлакатимизда рўй бераётган воқеалар ривожини яққол кўрсатиб турибди.

Ҳуқуқий онг, билим ва маданиятга эга бўлиш жинси, тили, ёши, ирқи, миллий мансублиги, эътиқоди, келиб чиқиши, хизмат тури ижтимоий мавқеидан қатъий назар, ҳар бир Ўзбекистон фуқароси учун гоят катта аҳамиятга эга. Юртбошимиз бу ҳақда шундай деганлар: “Ҳар бир фуқаро, ҳар бир инсон ўз ҳақ-ҳуқуқини яхши билиши ва уни яхши химоя қила олиши зарур. Одамларни ҳуқуқий онг, ҳуқуқий маданият, ҳуқуқий билимлар билан қуроллантириш асосий вазифалардан бири бўлиши шарт. Токи жамиятнинг ҳар қайси аъзоси ўз ҳуқуқини, ўз бурчи ва масъулиятини пухта билмас экан, уни ҳаётӣ эҳтиёж сифатида англамас экан бизнинг ислохот, янгилишни ҳақидаги барча сўзларимиз бесамар кетаверади”.

Ҳуқуқий онг юртимиз фуқароларининг амалдаги ҳуқуқ, юридик амалиёт ва бошқа ҳуқуқ ва эркинликларга муносабатини ифодаловчи ўзига хос гоя ҳамда тасаввурлар тизимидан иборат. Шунли алоҳида

қайд этиш жоизки, ҳуқуқий онгсиз на бир эркинлик, на ҳуқуқий ижодкорлик, ҳатто ҳуқуқнинг ўзини ҳам тасаввур этиш мумкин эмас.

Юртимизда соҳаларга доир кенг қўламли ислохотлар, янгилик ва ўзгаришлар муайян дастур ҳамда режа асосида амалга оширилади. Бу эса ўз навбатида улар ижросини самарали ҳамда осон кечишини таъминлайди.

Бугунги кунда ёш кадрларни билимли, салоҳиятли ва ватанпарварлик руҳида тарбиялаш муҳим вазифалардан бири бўлиб турибди. Мамлакат

Сени ҳурмат қиладиганларнинг сони эмас, сифати қизиқтирсин: ахмоқларга ёқмаслик — инсон учун мақтовга сазовор фазилат.
Сенека

Ўзингиз ишонч ҳосил қилмаган нарсаларни болаларга ўргатманг; мабодо болаликнинг беғубор онларида унинг хотирасига ниманидир жойлаб қўймоқчи бўлсангиз, ҳушёр бўлингки, бу нарсасини зинҳор ёлғон бўлмасин.

Жон Рескин

РИВОЯТ

Устоз сабоғи

Бир киши кураш тушиш санъатини аъло даражада эгаллаган атоқли пахлавон эди. Курашнинг 360 усулини мукаммал суратда биларди ва ҳар кун шу усулларни ишлатиб, кураш тушарди. Ўз шогирдларидан бирига курашнинг 359 усулини ўргатди, фақат бир усулини сир сақлади, уни шогирдига ўргатмади.

Шогирд куч-қувватда, кураш санъатида аъло даражада етишди. Ҳеч ким у билан кураш тушишга тоқат қилолмасди. Бир кун у гуруланиб халққа шундай деди:

— Ёши катта бўлгани ва мени тарбия қилгани учун устозим мендан афзалдир, бўлмаса мен куч-қувватда ундан кам эмасман!

Унинг мактабини кўпни кўрган инсонларга хуш келмади. Улар кураш майдонида устоз билан шогирднинг кураш тушишларини талаб қилишди. Кураш бошланди. Шогирд устозига маст бўлган филдек рўбарў бўлди. Агар тоғ чўяндан бўлса ҳам уни жойидан кўчириб юборишни гумон қиларди. Устоз шогирдининг куч-қувватда ўзидан юқори эканини англади. Дарҳол шогирдига ўргатмай, сир сақлаб қолган усулини ишлатди. Шогирд бу усулни билмасди, қарши туришдан ожиз бўлди. Устоз шогирдни бошдан юқори кўтариб, айлантириб ерга урди. Томошабинлардан таҳсин-офарин товушлари кўтарилди. Уятдан ранги бўзарган шогирд эса устозига савомолуз тарзда бокди.

Устоз айтди: — Мана шундай кунлар учун кураш усулларимдан бирини сенга ўргатмай, сир сақладим. Ахир донишмандлар бежизга: “Ўстингга жуда ишониб, унга ортиқча қувват берма, мабодо бир кун душман бўлиб қолса, берган қувватинг билан қолиб келади”, деб айтишмаган.

БИЛАСИЗМИ?

Филлар кунига атиги 2 соат ухлашади.

Дельфинлар одамлардек автоматик тарзда нафас ололмайди. Демак, улар ухлай олмайди ҳам. Агар дельфин ухласа ёки ҳушидан кетса, ҳалок бўлади.

ТУРФА ОЛАМ

Келажак бекати

ПАРИЖДАГИ (ФРАНЦИЯ) “ЛИОН-ДИДРО ВОКЗАЛИ” АВТОБЕКАТИДА ЗАМОНАВИЙ СЕНСОР ЭКРАН, КИЧИКРОҚ ДЎКОН ВА КУТУБХОНА ҚУРИЛДИ.

Эндиликда автобус пойлаб ўтирган йўловчи шу ердан туриб симсиз Интернетга улашиш имконига эга бўлади. Келажак бекати, деярлик олган ушбу конструкциянинг умумий майдони 85 кв.м. бўлиб, йўловчилар учун барча қулайликлар яратилган. Қолаверса, бекатдаги сенсор экран орқали йўловчилар шаҳар кўчалари ва автобус йўналишлари ҳақидаги батафсил маълумотни олишлари мумкин.

111 қаватли бино

ИНДОНЕЗИЯ ПОЙТАХТИ ЖАКАРТАДА ОСМОНЎПАР БИНО ҚУРИЛИШИ РЕЖАЛАШТИРИЛМОҚДА.

Маълумотларга қараганда, Signature Tower дея ном берилган 111 қаватли бинонинг баландлиги 534,5 метрни ташкил этиши керак. Шаҳарнинг ишбилармонлар мавзесида қад ростлаши кутилаётган осмонўпар бино беш йил ичида қуриб-битказилиши кутилмоқда. Табиийки, бино фойдаланишга топширилгач, унинг асосий қисми офис ва идоралар учун берилади. Сўнгги 20 қаватини эса шоҳона меҳмонхона, дам олиш марказлари ва рестороанлар эгаллайди. Эслатиб ўтамиз, бугунги кунда дунёдаги энг баланд бино Бирлашган Араб Амирликларидаги “Бурж Дубай” (828 метр, 162 қават) минорасидир.

Келгуси авлод смартфон

IPHONE 5 НОМИ БИЛАН КЎПЧИЛИККА МАЪЛУМ APPLE СМАРТФОНИ 4 ДЮЙМЛИ СЕНСОР ЭКРАНГА ЭГА БЎЛДИ.

Манбада келтирилишича, ушбу маҳсулотни яратишда Apple асосчиси Стив Жобснинг кўли бор эмиш. Смартфон дизайни билан боғлиқ ишларга бевосита унинг ўзи бош-қош бўлган экан. Ёдингизда бўлса, аввал бошданок янги смартфон дисплейи 3,5 дюймли бўлиши тахмин қилинаётган эди. Бироқ, яқинда компания маъмурияти iPhone 5 смартфонни 4 дюймли сенсор экран билан бойитилиши ҳамда 4G LTE томонидан қўллаб-қувватланишини маълум қилди.

З.ЗОИРЖОНОВ тайёрлади

«Миллий тикланиш» таҳририяти жамоаси газета таҳрир хайъати аъзоси, «Матбуот тарқатувчи» АК Бош директори С.Ў.Нажбиддиновга укаси
Фарҳод НАЖБИДДИНОВнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.
Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси Андижон вилоят Кенгаши партия Асака туман Кенгаши Ижроия қўмитаси раиси Қобилжон Қосимовнинг онаси
РОБИЯХОН аянинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.
Ахмедова Халима номига берилган Сергели туман 5 мавзе 65-уй 20 хонадон ҳужжатлари йўқолганли сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

Оилавий ансамбллар танлови

Бухородаги Сомониёлар маданият ва истироҳат боғида оилавий ансамблларнинг республика кўрик-танлови ўтказилди.

Танловда вилоятнинг барча туман ва шаҳарларидан келган оилавий ансамбллар ўз дастурлари билан қатнашишди. Олий ўрин — Ғижувон туман Фиршкент қишлоқ маданият уйидан Жўрақуловлар оиласига, 1-ўрин эса Қонглик Истатовлар оилавий ансамблига насиб этди. Фиршкентлик Жўрақуловлар оиласи шу йил Шаҳрисабз шаҳрида бўлиб ўтadиган танловнинг республика босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Энг интизомли жамоа

5-6 май кунлари Қорақалпоғистоннинг Эллиққалъа туманида бўлиб ўтган “Асарлар садоси” анъанавий маданият фестивалида сирдарёлик фольклорчилар ҳам қатнашишди.

Мазкур фестивалга рангбаранг дастурлар билан келган “Сайхун йиғитлари” фольклор-этнографик халқ жамоаси томошабинларда илқ ва унутилмас таассуротлар қолдирди. Жамоа фестивалнинг “Энг интизомли жамоа” номинациясида қолиб бўлди. Ансамбль тадбири иштирокчиларининг дипломи ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

Ракқосалар беллашуви

Сурхондарё вилоятида Мукаррама Турғунбоева номидаги миллий рақс ижрочиларининг республика кўрик-танлови вилоят босқичига яқун ясалди.

Танловда вилоятнинг 13 та шаҳар ва туманларидан саралаб олинган раққоса қизлар қатнашди. 1-ўринга Термиз шаҳар маданият уйи вакили Нилуфар Юсупова лойиқ қўрилган. Қолиб шу йилнинг май ойи охирида пойтахтда ўтказиладиган танловнинг республика босқичига йўлланма олди. Танловнинг вилоят босқичида фахрли ўринларни эгаллаган бошқа иштирокчилар эса тадбир ташкилотчилари ва ҳомийларнинг қимматбаҳо совғалари билан сийланди.

Мухтасархон КАРИМОВА

Нақшларнинг сеҳрли олами

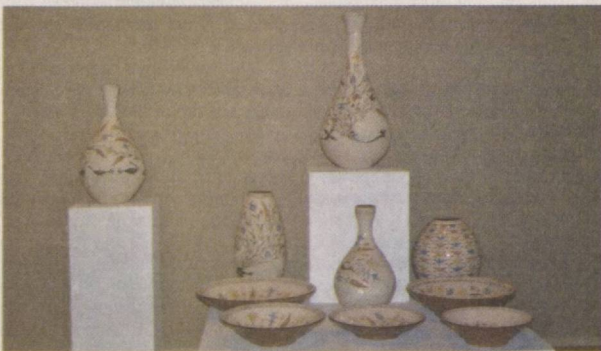
XVII аср Тошкент кулолчилиги услубида яратилган буюмлар, тошга чизилган суратларга бағишланган асарлар ҳеч қимми бефарқ қолдирмас керак. Сабаби ҳар бир инсон гўзаллик шайдоси. Биз гўзалликдан озۇқа оламиз ва гўзалликка интиламиз.

Раҳимовлар устaxonасида навбатдаги байрам кечаси ташкиллаштирилди. Санъат ихлосмандлари ва мухлислари учун тинмай изланадиган ижодий сулола давомчилари Ўзбекистон санъат арбоби, сулолавий кулол, академик Акбар ва Алишер Раҳимовларнинг “Нақшларнинг сеҳрли олами” номли кўргазманинг очилиш маросими бўлиб ўтди. Кўргазмадан мақсад Ватанимизнинг буюк санъати — нақшкор безаклар сеҳрли олами тараннум этишдир. Кулоллар олиб бораётган илмий ижодий изланишлар натижасида яратилган асарларда бетақдор нақшлар олами акс эттирилган. Ижодкор ўзи баҳра олган гўзалликни асарлари орқали бошқаларга етказишга ҳаракат қилади. Кўргазмада кулолчилик, каштачилик ҳамда ипак мато безаклари уйғунлигини кўриш мумкин. Нақшларнинг ривожланиш босқичларини томоша қилиб юртимизнинг барча ҳудудларида нақш бериш санъатининг турли йўналишлари ривожланганининг гувоҳи бўласиз. Нақшкор безаклар халқимизнинг қадим тарихи, азалий қадриятлари, турмуш тарзи ва ўй-фикрларини ўзида акс эттиради.

Кўргазмада X аср Сурхондарё, X-XI асрлар Бухоро кулолчилик услуби, кулолчилик ва ипак мато санъати нақшлари

уйғунлигида яратилган буюмлар, XV-XVI асрларда Темурийлар, I-III асрларда Кушон кулолчилик услубида яратилган асарлар ва турли ноёб экспонатлар намойиш этилди.

Раҳимовлар сулоласи — Тошкентдаги олти авлод алмашган энг таниқли сулолалардан бири бўлиб, ҳозирда Акбар Раҳимов ва унинг ўғли Алишер Раҳимов ажодлари анъаналарини давом эттирмоқдалар. Акбар Раҳимовнинг отаси — Муҳиддин Раҳимов мамлакатимиз миллий кулолчилиги тарихида ўчмас из қолдирган уста эди. Унинг яратган амалий санъат дурдоналари бугунги кунда ҳажоннинг етакчи музейларида сақланмоқда. Шу билан бирга у Ўрта Осиё санъати тарихи тадқиқотчиси ҳамда анъанавий нақш реставратори ҳам ҳисобланади. Муҳиддин Раҳимов турли тарихий даврлар кулолчилик маҳсулотларининг ишлаб чиқарилиш технологияларини тадқиқ қилиб, уларнинг ўзига хос томонларини акратиб берган. Археологлар билан яқиндан ҳамкорлик қилиб, турли тарихий даврлар кулолчилигини ўрганар экан, уста дастлаб анъанавий нақшларни қайта тиклади ва улар асосида ўз муаллифлиги асарларини ҳам яратиб бошлади. Шунинг учун бўлса керак, Муҳиддин Раҳимов асарларида “кулолчилик мўъжизалари” дея таъриф беришади.

Отаси ишини давом эттирган Акбар Раҳимов ҳам маҳоратли уста ва тадқиқотчи сифатида дунёга танилди. У сулоланинг бешинчи вакили, рассом-кулол сифатида ном қозонди. Отаси тадқиқотларини давом эттираркан, у ишқор билан маҳсулотларни безаш технологиясини ўлаштирди. Муҳиддин Раҳимовнинг уй-музейини яратиш ғояси ҳам унга тегишли бўлиб, музейдан нафақат оилавий устaxonада ишланган асарлар, балки олимнинг илмий экспедициялари чоғида топишган археологик топилмалари ҳам ўрин олган. Акбар Раҳимов нафақат маҳоратли уста, балки тадқиқотчи ҳамдир. Унинг асарлари Ўзбекистон, Россия ва Германиядаги етакчи музейларда сақланади ҳамда қатор халқаро кўргазмаларда намойиш этилган.

Ўғли Алишер Раҳимов болалигиданоқ оилавий кулолчилик санъати сирларини ўргана бошлади. Раҳимовлар сулоласи анъаналарини мерос қилиб олган Алишер отаси ва бобосининг тажрибасига таянган ҳолда ўзбек сопол буюмлари санъатининг ўзига хос тарихий йилномасини яратиш устида йиллар мобайнида иш олиб борди. Бундан ташқари Алишер Раҳимов Тошкентда қадимда машҳур бўлган ва айни пайтга келиб унутлаётган “қошғарий” услубини қайта тиклашга эришди. У яратган асарлар Франция, Германия ва Японияда ўтказилган турли кўргазмаларда санъат ихлосмандларини ҳушуд этиб келмоқда.

Ҳасан РАЖАБИЙ,
Ўзбекистон халқ ҳофиз:
— Муҳиддин Раҳимов билан

ТАСВИРИЙ САНЪАТ

Бизнинг миллий мерос

Ўзбекистон тасвирий санъати мактабига асос солган рассомлар асарлари ўрин эгаллаган. Бу авлод вақиллари иккинчи жаҳон урушидан олдинги ва кейинги даврда оғир синовларнинг шохиди бўлишган. Уларнинг кўпчилиги ўқиб ва ижодларини тўхтатиб урушга отланишган, фашизмга қарши кураш олиб боришган. Самиғ Абдуллаев, Михаил Аринин, Павел Марта-

ков ана шундай рассомлар сирасига қиради. Экспозициядаги рангтасвир асарларида уруш ва урушдан кейинги йиллардаги ҳаёт, турмуш тарзимизнинг айрим қирралари, халқимиз бунёдкорлиги, бағрикенглиги, тарихий шаҳарларимиздаги меъморий ёдгорликлар, юртимизнинг гўзал табиати, турли касб эгалари, маданиятимиз арбобла-

рининг меҳнати шарафланган. Ўз даврининг машҳур усталарига тегишли ижодий мероснинг кўргазмага қўйилиши нафақат уларнинг хотирасига иззат-икром бажо келтириш, балки ёш рассомлар ва санъат ихлосмандлари учун бебаҳо тухфадир.

Кўргазма шу йилнинг 15 июнига қадар давом этади.
Ҳасан АБДУНАЗАРОВ

Газета ҳафтанинг чоршанба кун чикади.
2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган.
Буюртма — Г 519, Адади — 8551. Газетанинг баҳоси келишилган нархда.
Навбатчи муҳаррир: Камолддин ҲОТАМОВ
Навбатчи: Эргаш ХҲЖАЕВ
Саҳифаловчи: Акбар ШОДИЕВ
Электрон почта: e-mail: milliy@tashkent.uz
Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21.50.
ISSN 2010-7714